

Студенттер арасындағы тартысты СПАРТАКИАДА

Оралда төл спорт түрлері бойынша студенттер арасында облыстық спартакиада өтті. Ұлттық құндылықтарды ұлықтауды мақсат еткен іс-шараға жоғарғы оқу орындары мен арнаулы оқу орындарынан келген 21 команда бақ сынады.

«Ұлттық қазына» облыстық спартакиадасы спорттың 10 түрінен мықтыларды анықтады. Спартакиада қорытындысы бойынша жалпы командалық есепте Махамбет университеті үздік атанды. Атап айтсақ, жекелей сында асық атудан 1-орынды Нұрболатұлы Дидар (Нвифп-21), Сейтбаев Райымбек (ФКС-39), Нұрлыбеков Сұлтан (фкс-39/1) жеңіп алды. Ал тоғызқұмалақ жарысынан Серіков Бекнұр (фкс-13), Оразмұқанбетова Самира (фкс-15) 1-орынды қанжығасына байлады. Сырым Көркем (фкс-21) мен Кинаков Сержан (фкс-33) қол күресінен оза жауып 1-орынға қолжеткізді. Аударыспақтан 2-орынды Қабылқайыр Азат (фкс-13) алса, садақ атудан 3-орынға Жаңабай Тайыр (фкс-27) ие болды. Жеңіске жеткен студент спортшыларды құттықтаймыз!

Н.Н. НАУРЗБАЕВ,

бастапқы әскери дайындық және дене шынықтыру мұғалімдерін дайындау ббб оқытушысы

ҚР ПРЕЗИДЕНТІНІҢ КЕҢЕСШІСІ БҚУ-ДА

ҚР ПРЕЗИДЕНТІНІҢ КЕҢЕСШІСІ БҚУ-ДА

ҚР Президентінің кеңесшісі Мәлік Нұржанұлы Отарбаев жұмыс сапарымен Батыс Қазақстан облысына келді. Іссапар аясында ғасырға жуық тарихы бар М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті студенттерімен кездесті. Мұндағы мақсат – ҚР Президентінің Жолдауын талқылау, жастарға жеткізу. Келелі кездесуге университет басшылығы, оқытушы-профессорлар қауымы, қадірлі қонақтар мен Махамбет ұрпақтары қатысты.

Ашық диалог барысында ҚР Президентінің кеңесшісі атом электр станциясын салу бойынша алдағы референдумға тоқталды. Айтуынша, атом электр станциясы энергия өндіру бойынша ең тиімді тәсіл. Оның экономикалық өсімге әсері мен экологиялық қауіпсіздігі ғылыми дәлелденген. Осы тұста Мәлік Нұржанұлы бұл мәселе бойынша мемлекеттің ұстанымын егжей-тегжейлі түсіндіріп, шешім жан-жақты талдау негізінде және сарапшылар мен қалың жұртшылықтың пікірін ескере отырып қабылданатынын атап өтті.

Кездесу барысында Мәлік Нұржанұлы Жолдауда қойылған міндеттерді іске асыру көбінесе жас ұрпақтың дайындық деңгейіне байланысты екенін атап өтті. Ол студенттердің сыни ойлауын, топтық жұмыс дағдыларын және көшбасшылық қабілеттерін дамыту қажеттілігіне назар аударды. Білім беруді цифрландыру және қазіргі еңбек нарығында сұранысқа ие мамандарды даярлау мәселелеріне де ерекше тоқталды. Еркін форматта өткен жиында студенттер сөз алып, сұрақтарын қойып, пікір алмасты. Белсенді жастарымыз Жолдауға қатысты ойларын білдіріп, алдағы өтетін референдумды Махамбет ұрпақтары толықтай қолдайтындығын жеткізді.

Халық штабымен ақпараттық кездесу

М.Өтемісов атындағы БҚУ профессор-оқытушылар құрамы атом электрстанциясының (АЭС) құрылысын қолдау жөніндегі облыстық халық штабының мүшелерімен кездесті. Іс-шара барысында Қазақстанда атом энергетикасын дамыту қажеттілігіне байланысты негізгі мәселелер талқыланды.

БҚУ оқытушылары атом электр станциясының құрылысына қолдау білдіріп, бұл елдің энергетикалық тәуелсіздігі мен тұрақты дамуын қамтамасыз етудегі стратегиялық маңызды қадам екенін атап өтті. Штаб өкілдері қатысушылардың сұрақтарына, әсіресе АЭС қауіпсіздігі мен халықтың денсаулығына әсер ету аспектілеріне жауап берді. Кездесуге қатысушылар алдағы референдумды талқылады. Онда Қазақстан азаматтары АЭС салу мәселесі бойынша өз пікірлерін айта алады. Оқытушылар референдумға белсенді қатысуға және ел үшін жарқын болашақты қамтамасыз ететін бастаманы қолдауға дайын екендіктерін білдірді.

«Ауыл» партиясының өкілдерімен кездесу өтті

2024 жылдың 18 қыркүйек күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде «Ауыл» Халықтық-демократиялық патриоттық партиясының басшылығымен кездесу өтті.

Бұл жиын барысында партия өкілдері жастарға өз бағдарламалары мен ауылдық аймақтарды дамыту бойынша ұсыныстарын таныстырып, болашаққа арналған жоспарларымен бөлісті. Сонымен қатар осы жылдың сәуір-мамыр айларында орын алған су тасқыны кезінде арнайы ұйымдастырылған «Студенттік құрылыс жасағында» белсенді еңбек етіп, елдің игілігі үшін аянбай жұмыс атқарған университетіміздің бірқатар студенттері марапатталды. Бұл студенттердің қоғамға қосқан үлесі мен азаматтық жауапкершілігі жоғары бағаланып, «Ауыл» партиясының өкілдері алғыс хаттар мен естелік сыйлықтар табыстады. Кездесу соңында студенттер өздерін қызықтырған сұрақтарын қойып, партия өкілдерімен өздері үшін өзекті тақырыптарды талқылау мүмкіндігіне ие болды.

Ұлы тұлғалар мен ұлағатты ұстаздарға, белгілі өнер майталмандарына жол ашқан білім ордасы – Махамбет Өтемісов атындағы БҚУ жаңа оқу жылын бастады. Дәстүрге сай жаңа оқу жылында университет басшылығы, қадірлі қонақтар, профессор-оқытушылар құрамы Махамбет пен Исатай, Құрманғазы мен Дина ескерткіштеріне гүл шоғын қойып, тағзым етті.

1 қыркүйек – Білім күні!

Жаңа 2024-2025 оқу жылына арналған салтанатты іс-шара университет қабырғасында жалғасты. Білім ордасының ұжымы І курсқа қабылданған кешегі мектеп түлектеріне арнайы мерекелік концерт ұйымдастырды. Жиынға ардагер ұстаздар, университет ұжымы, Махамбет ұрпақтары, ата-аналар қатысты. Алдымен университет басшысы Нұрлан Серғалиев білім ордасының

өркендеуіне үлес қосқан қызметкерлерді марапаттады. Өз құттықтауында киелі университетке түсіп, студент атанған жас түлектерге сәттілік тіледі.

- Бірінші курс студенттері үшін бұл күн ғылым мен жаңа әлемге қызықты жолдың басы болмақ. Махамбет университеті тек оқу орны ғана емес, бәрімізге ортақ қара шаңырақ. Мұнда білім алумен қатар, дамып, жарқын болашақ қалыптастырасыздар. Біздің құрметті оқытушылар мен қызметкерлер үшін – бұл болашақ көшбасшыларды тәрбиелеу мен оларға білім берудің асыл миссиясының жалғасы. Оларды сапалы жоғары біліммен қамтуға жұмсаған еңбегіңіз үшін алғысымды білдіремін, - деді М. Өтемісов атындағы БҚУ ректоры Нұрлан Серғалиев.

90 жылдық тарихы бар киелі университет қабырғасынан осы кезге дейін жүз мыңға жуық маман даярланса, бүгінгі таңда алты мыңнан аса студент сапалы білім алуда. Озық ойлы жастар мекені болған Махамбет университеті тағы да 1677 жалынды жаспен толығып отыр. Оның ішінде 774 талапкер грант иегері атанды. Білім алушылардың жыл сайын көптеп артуына университеттегі білім сапасы мен материалдық-техникалық базаның жаңаруы ықпал етті.

Қыркүйек оқиғасына саяси баға берілуі тиіс!

20 қыркүйек күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде Орал қаласындағы 1991 жылғы Қыркүйек оқиғасының 33 жылдығына орай қоғамдық конференция өтті. Бұл конференцияны облыстық қоғамдық даму басқармасының қолдауымен «Азат» азаматтық қозғалысының батысқазақстандық ардагерлері ұйымдастырды.

Ең әуелі жазушы, журналист Мұнайдар Балмолда дайындаған бейнебаян жиын қатысушыларының назарына ұсынылды. Сол уақытта орын алған саяси оқиға шынайы көрсетілген бейнебаяннан Оралды казактарға бергісі келмеген жастардың жанайқайы анық байқалады. Содан соң «Азат» азаматтық қозғалысының бастауыш ұйымын құрушылардың бірі Светлана Құтқожина «Қазақ тілі» қоғамының жергілікті тұрғындардың мұң-мұқтажын, талап-тілегін тыңдап, олармен тығыз байланыста жұмыс жүргізгенін жеткізді. Тарихшы, 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының ардагері Зұлқожа Шарафутдинов XX ғасырдың соңындағы саяси-әлеуметтік ахуал жайында толығырақ баяндады.

– Мемлекет тарапынан Орал қаласындағы 1991 жылғы Қыркүйек оқиғасына саяси баға берілуі керек. Осы оқиғаға қатысты мағлұматтарды мектеп, жоғары немесе арнаулы орта оқу орындарының оқулықтарына, оқу бағдарламаларына енгізу қажет. «Азат» азаматтық қозғалысы ардагерлерін жас ұрпақты тәрбиелеу ісіне жұмылдырған жөн, - деді облыстық қоғамдық кеңестің мүшесі, конференцияның модераторы Нұрлан Сәдір.

Өз кезегінде «Азат» азаматтық қозғалысының ардагері, бокстан халықаралық дәрежедегі төреші Нұрсұлтан

Қонарбаев оқиғаның қалай өрбігені жайында біраз ақпарат айтты. Мұнайдар Мұхамбетжанұлы ереуілге шыққан жастардың қажет жағдайда жан қиюға дайын болғанын тілге тиек етті. Облыстық қоғамдық даму басқармасы басшысының орынбасары Гүлжанар Шөкеева Орал қаласындағы 1991 жылғы Қыркүйек оқиғасының мән-маңызын айқындайтын мағыналы іс-шаралардың алдағы уақытта да өткізілетінін мәлімдеді. Конференцияның басқа да қатысушылары осы оқиғаға қатысты ойларын ортаға салып, әңгімеге араласты.

– 1991 жылы қыркүйекте казактар Ресей патшасына қызмет еткендеріне 400 жыл толғанын атап өтуге талпынды. Оған қазақ патриоттары наразылық білдіріп, қарсылық танытты. Мені осы шараға студенттердің қатысқаны қуантты. Себебі, жастар өз елінің тарихын біліп өсуі тиіс, – деді «Алаш» азаматтық қозғалысының ардагері, Қазақстанның инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті жалпы техникалық пәндер кафедрасының аға оқытушысы, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты Ержігіт Қоблан.

Мәрлен ҒИЛЫМХАН,
«Орал өңірі»

Freedom Grants сертификаттары табысталды

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде Freedom Grants бағдарламасы бойынша грант иегерлеріне сертификаттар тапсыру рәсімі өтті.

Кездесуге грант иегері студенттер, сондай-ақ университет басшылығы мен тарих, экономика және құқық факультеті өкілдері қатысты. Freedom Finance Bank өкілдері білімге инвестицияның маңыздылығын атап өтіп, мұндай бастамалар жастарға өз әлеуетін ашуға және оқу мен мансапта жоғары нәтижелерге қолжеткізуге көмектесетінін атап өтті М. Өтемісов атындағы БҚУ ректоры Н. Х. Серғалиев: «Бізге Freedom Finance Bank көрсеткен қолдауы үшін алғыс айтамыз. Грант біздің студенттерге жақсы оқуға және жоғары нәтижелерге қолжеткізуге көмектеседі. Біз болашақта да табысты ынтымақтастықты жалғастырамыз деп үміттенеміз», - деді. Іс-шараның ресми бөлімі студенттерге сертификаттар табыстаумен аяқталып, әрі қарай бейресми әңгіме өтті. Кеш барысында студенттер банк өкілдеріне жеке алғыс айтып, эмоцияларымен бөлісті.

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың **«Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм»** атты биылғы Қазақстан халқына Жолдауында көтерілген бастамалары, ең алдымен, оның бұған дейінгі Жолдауларынан және сайлау алдындағы бағдарламасынан бастау алған реформаларды одан әрі дамытуға арналғаны анық. Мемлекет басшысы азаматтардың тұрмысын жақсартуды көздейтін жүйелі экономикалық өзгерістерге баса назар аударады. Президент атап өткен **«Ақша-несие саясаты мен фискалды саясаттың арасындағы үйлесімсіздікті жою», «Инвестициялық ахуалды және бизнес жүргізуге қажетті жағдайды жақсарту жолында үздіксіз жұмыс істеу», «Еліміздің өнеркәсіп әлеуетін толық пайдалану үшін жан-жақты шаралар қабылдау», «Инфрақұрылымға қатысты өзекті мәселелерді шешу», «Еліміздің кадрлық әлеуетін біртіндеп арттыру», «Ұлт саулығын нығайту үшін кешенді шараларды қолға алу, халықты әлеуметтік қолдау жүйесін жаңғырту», «Экологиялық ахуалды жақсарту, қоршаған ортаны қорғаудың мән-маңызын кеңінен дәріптеу», «Мемлекеттік басқару ісінің тиімділігін барынша арттыру», «Қоғамда заң мен тәртіп идеологиясын терең орнықтыру» сияқты **тоғыз басымдық** мемлекеттік саясатты дәл осы міндетті орындауға жұмылдырады.**

Мемлекет басшысы ашып айтқандай, бүгінде Қазақстан халқы мүлде жаңа саяси жағдайда өмір сүруде. Соңғы бес жылда ауқымды реформалар жүргізіліп, еліміздің саяси жүйесі түбегейлі өзгеруде. Жұрттың сана-сезімінде бетбұрыс болып жатырғаны аян. **Қуанарлығы**, халықтың құқықтық мәдениеті артуда, азаматтардың бойында жаңа әдет-дағдылар қалыптасып, жаңа құндылықтар орнығуда. Демек, саяси және қоғамдық болмысымыз, менталитетіміз және мәдени кодымыз өзгере бастады деген сөз. Бұған қоса қазір дүние жүзінде геосаяси текетірестер белең алуда. Соған қарамастан Қазақстанның бейбіт әрі эволюциялық жолмен ырғақты даму қарқынына шүкіршілік етеміз. Бұл ретте Президентіміз осы қарқынды жоғалтпауымыз керектігін, бұған дейін жасалған қолайлы жағдайды тиімді пайдаланып, жаңа инвестициялық кезеңді бастауымыз қажеттілігін, кез келген істің басты өлшемі тиімділік болуға тиістілігін, әрбір шешім, әрбір жоба, ең алдымен елге пайдалы болуын қадап айтады.

Мемлекет басшысы ақша-несие саясаты мен фискалды саясаттың арасындағы үйлесімсіздікті жою қажеттілігін айта келе: «Бізге Банктер туралы жаңа заң қажет. Бұл құжатта экономикалық белсенділікті қолдау және финтех саласын қарқынды дамыту сияқты өзекті мәселелер шешімін табуы керек. Мемлекет қаржысының тұрақтылығын қамтамасыз етудің бірден-бір жолы – көрпеге қарай көсілу... Қиын болса да, дұрыс шешім қабылдау қажет. Бұл жерде асығыстыққа жол беруге болмайды - деп түйіндейді. Президент инвестициялық ахуалды және бизнес жүргізуге қажетті жағдайды жақсарту жолында үздіксіз жұмыс істеу маңыздылығына тоқталып: «Мемлекеттік-жекеменшік әріптестік арқылы іске асырылатын жобаларды сапалы әзірлеу қажет. Әсіресе, халықаралық қаржы институттары қатысатын жобаларға баса назар аудару керек.

технологияларды дамытып жатқан елге айналуға тиістігі қозғалды.

Президент Жолдауында еліміздің кадрлық әлеуетін біртіндеп арттыру мәселесі де тасада қалмады. Мемлекет басшысы: «Болашақта сұранысқа ие болатын кәсіптер үшін білікті мамандар даярлау керек. Бұл бағытта нақты жұмыстар басталды. Оларға мейілінше қолдау көрсету керек. Атап айтқанда, маман даярлауға берілетін мемлекеттік тапсырысты біртіндеп көбейткен жөн. Бұл тәсілді білім бағдарламасы заман талабына сай келетін өз оқу орындарымызға да қолдануға болады. Осы ретте грант құны жастарды сапалы оқытуға мүмкіндік беруге тиіс. Мемлекет қаржысын университеттің бөріне шашып, оңды-солды тарата беруге болмайды. Үздік университеттердің нақты сектормен байланысын нығайту керек. Инновациялық саясатты еліміздің ғылыми-технологиялық басымдықтарымен үйлестіру қажет. Мұндай қадам әр саладағы инновацияға серпін береді. Сондай-ақ жоғары оқу орындарындағы қолданбалы ғылымның әлеуетін арттырады. Сонымен қатар ғалымдардың шетелдегі тағылымдамасын **әншейін синекураға және «академиялық туризмге» айналдырмау** керек. Кәсіптік білім беру саласына реформа жасау – айрықша өзекті мәселе. Бұл – экономиканың өсімін қамтамасыз ету және инвестициялық тартымдылығын арттыру үшін аса қажет қадам», - дей келе, **2025 жылды Жұмысшы мамандықтары жылы** деп жариялады.

Президентіміз: «Адал әрі табанды еңбегімен табысқа жеткен адамдар қашан да құрметті, сыйлы болуы керек. Бұл біз ұсынып отырған **«Адал азамат – Адал еңбек – Адал табыс»** қағидатына толық сай келеді. Бір сөзбен айтқанда, біздің қоғамда **еңбекқорлық, кәсібилік** сияқты қасиеттер өте жоғары бағалануға тиіс. **Өз кәсібін жетік меңгерген мамандар ұлт сапасын арттырады.** Сондықтан біз еңбек адамының мәртебесін көтеріп жатырмыз. Бұл бағыттағы жұмыс тоқтамайды, жалғаса береді. Жұмыстың жаманы жоқ, кез келген еңбек қадірлі. Ең бастысы, әркім жауапкершілікті терең сезініп, өз міндетін сапалы атқаруға тиіс. Сонда ғана еліміз дамудың сара жолына түседі», - деген ізгі болжам-түйінге келеді. Иә, кәсібіне адал әрі жауапкершілікпен қараған адам қашан да лайықты бағасын алары даусыз. Бұл түсінікті қоғам санасына сіңіру де қажет. Бәсекеге қабілетті экономикасы бар озық ел боламыз десек, ең алдымен, адал еңбекті бағалаған абзал.

Мемлекет басшысы: «Мұғалімдердің біліктілігін арттыруға және әлеуметтік мәртебесін көтеруге көңіл бөлген абзал. **Ұстаздар – ұлттың зияткерлік қуаты.** Олар білімді ұрпақ тәрбиелеу арқылы еліміздің өркендеуіне жол ашады. **Үздік оқу бағдарламасы, заманауи мектептер, озық басқару жүйесі болса да, ұстаз білікті болмаса, оның бәрі бекер екені анық.** Сондықтан педагогикалық жоғары оқу орындарына талапты, қабілетті жастарды қабылдауға баса мән беру керек. Жалпы бұл бағыттағы жұмыстың беталысы жақсы, оны жалғастыру қажет. **Баланы мектепке дайындау мәселесіне айрықша назар аударған жөн. Мектепке дейінгі тәрбие беру және оқыту ісіне мемлекетпен қатар ата-аналар да жауапты.** Сондықтан мектепке дейінгі білім беру саласында әр балаға бөлінетін қаражат отбасының нақты табысына

ПРЕЗИДЕНТ ЖОЛДАУЫ – ЕЛ ОРКЕНДЕУІНІҢ КЕЛЕШЕГІ

Ең бастысы, салынған қаржы ел игілігіне жарауы керек. Бұл талапты нормативтік тұрғыдан бекітіп алу қажет... Бөлінген қаражаттың бәрі тиімді жұмсалуға тиіс... Жер – ауыл шаруашылығы саласына инвестиция тартудың басты кепілі. Былтыр **«Ауыл аманаты»** жобасы басталды. Жалпы нәтижесі жаман емес. Енді осы жоба аясында тағы бір жаңа тәсілді, яғни, **«тауар несиесін»** беру мәселесін қарастыру қажет», - деуі бірден-бір қолдауға лайық. Ал еліміздің өнеркәсіп әлеуетін толық пайдалану үшін жан-жақты шаралар қабылдау қажеттілігіне қатысты Үкіметке **Жаңаөзендегі, Қашағандағы және Қарашығанақтағы** газ өңдеу кәсіпорындарының құрылысын тездету тапсырылды.

Мемлекет басшысы инфрақұрылымға қатысты өзекті мәселелерді шешу қажеттігін атай келе: **«Қазір әлемде энергия тапшылығы күшейіп барады. Елімізге сенімді және экологиялық таза қуат көздері аса қажет. Сондықтан біз атом энергетикасын дамытуға баса мән беруіміз керек деп ойлаймын. Себебі экономикамыз күн өткен сайын мол энергияны қажет етуде. Мұндай сұранысты атом энергетикасы қамтамасыз ете алады. Қазір дамыған және дамушы 30 мемлекетте 200-ге жуық атом электр стансасы жұмыс істеп тұр. Алдағы референдум кең ауқымды жалпыұлттық диалогтың тағы бір айқын көрінісі болмақ. Шын мәнінде, бұл – «Халық үніне құлақ асатын мемлекетке» тән сипат. Біз осындай қадамдар арқылы жаңа қоғамдық-саяси мәдениеттің негізін қалаймыз. Маңызды мемлекеттік шешімдер қабылдаудың жаңа үлгісін жасаймыз», - деген тоқтамға келеді. Сондай-ақ, Президент сөзінде Қазақстан цифрландыру саласында қол жеткізген жетістіктерін еселей түсуге тиістілігі айтылып, «Электронды үкімет» платформасына жасанды интеллект технологиясын барынша енгізу қажеттілігі, Қазақстан жасанды интеллектіні кеңінен қолданатын және цифрлық**

байланысты болуы керек. Осылайша, біз білім беру жүйесін одан әрі жетілдіру арқылы шын мәнінде мұқтаж азаматтарға көмек көрсетеміз және мемлекеттік қолдаудың ашық болуын қамтамасыз етеміз. Түптеп келгенде, азаматтарымыздың әлеуетін арттырамыз», - деуі әбден орынды тұжырым.

Мемлекет басшысы ұлт саулығын нығайту үшін кешенді шараларды қолға алып, халықты әлеуметтік қолдау жүйесін жаңғырту керектігін баса айта отырып: **«Білікті медицина мамандарының тапшылығы – әлі де өзекті мәселе», -** деді. Президент экологиялық ахуалды жақсарту негізгі міндеттің бірі дей келе: «Біз қоғамда қоршаған ортаны қорғаудың мән-маңызын кеңінен дәріптеуіміз керек. Баршаңызға мәлім, елімізде көктемнен бері **«Таза Қазақстан»** жалпыұлттық экологиялық акциясы жүріп жатыр. Бұл – **тұтас халықты ұйыстырған берекелі бастама. Қоршаған ортаның тазалығы әркімнің күнделікті дағдысына айналуы қажет.** Халқымыздың бойында жақсы қасиеттер өте көп. Мәселен, өзге елдер бізді қонақжай, ақкөңіл халық ретінде біледі. **Дәл солай тазалық жұртымыздың қанына, жанына сіңген қасиет болуы керек», -** деген тоқтамы әбден қолдарлық.

Мемлекет басшысы мемлекеттік басқару ісінің тиімділігін барынша арттыру керектігін айта келе: «Мемлекет пен қоғам арасындағы диалогтың сапасын одан әрі арттыра түсу үшін бәріміз адал әрі әділ болуымыз, тек заң аясында әрекет етуіміз, берген уәдеміз бен ісіміз үшін жауап бере білуіміз керек... Мемлекеттік қызметшілердің біліктілігін арттыру мәселесі әлі де өзекті. Үміткерді қызметке тағайындаған кезде оның кәсіби және моральдық қасиеттерін мұқият ескерген жөн. Бұрынғы жұмысын қалай атқарғаны да қаперде болуы керек. Меритократия қағидаттарынан ешкім бас тартқан жоқ. Бұл

бағыттағы жұмыстың аяқ алысы жаман емес. Қазір мемлекеттік органдардың бәрі кадр жөніндегі бірыңғай ақпараттық жүйеге көшті», - деді. Ал қоғамда заң мен тәртіп идеологиясын терең орнықтыру қажеттілігіне тоқтала келе: *«Мектептерде, жоғары оқу орындарында қаржылық және цифрлық сауаттылық негіздерін үйрететін білім бағдарламасын енгізу қажет. Бұл жұмысты Үкімет қаржы саласын реттеу органдарымен бірге атқаруы керек. Мұның бәрі азаматтарымыздың әртүрлі алаяқтардың құрығына түсіп қалмауына мүмкіндік береді... Кез келген қоғамның, соның ішінде біздің қоғамның да басты ұғымдарға негізделген сұраныстары – әділдік және қауіпсіздік. Осы негізгі сұраныстардың толығымен өтелуі мемлекеттің тиімді жұмыс істейтінін айқын көрсетеді... Азаматтарымыздың құқығын қорғау саласында кешенді шараларды қолға алдық. Негізгі мақсат – әділетті қоғам құру және соның арқасында дамудың сара жолына түскен озық ел болу. Сондықтан біз осы бағыттағы маңызды реформаларды жалғастырамыз, жүйелі жұмысты тоқтатпаймыз»,* - деуі қуанарлық тұжырым.

Қысқасы, біз заң мен тәртіп, білім мен парасат үстемдік ететін қоғам құруымыз керек. **Азаматтары, өсіресе, жастары мәдениетті, жаңашыл әрі жасампаз ұлттың ұпайы түгел болмай ма.** Сондықтан біз өркениетті ел болуға кедергі жасайтын жағымсыз әдеттерден әркез арылуымыз міндетті. Өз сөзін Мемлекет басшысы: *«Ешкім де бәрін табан астында өзгерте алмайды. Жылдар бойы шешімін таппай келген мәселелер бар. Біз ештеңені жасырмай, бәрін бүкпесіз ашық айтамыз. Қаншалықты күрделі болса да, барлық мәселені жүйелі әрі батыл түрде шешіп келеміз. Алдымызда ауқымды жұмыс тұр. Тұрақты әлеуметтік-экономикалық өрлеуді қамтамасыз ету, азаматтардың жасампаздық әлеуетін толық ашу және халықтың әл-ауқатын арттыру – мемлекеттің маңызды міндеті»,* - деп түйіндеді.

Жолдауда жүзге жуық түрлі бастамалардың, ұсыныстар мен тапсырмалардың асты сызыла, салмақ сала айтылғаны анық. **Мәселен, салық жүйесін мұқият ойластыру, қайта жүктеу; шағын және орта бизнесті қолдауға арналған шаралар топтамасын оңтайландыру; ауыл шаруашылығы өнеркәсібі үшін қолжетімді несие беру; әділ әрі тиімді тариф саясатын жүргізу; көлік инфрақұрылымын жаңғырту; білікті мамандар даярлау; жасанды интеллектіні дамыту және жаппай цифрландыру; азаматтардың қауіпсіздігін жан-жақты қамтамсыз ету** сияқты басымдықтарды айрықша атар едік.

Мемлекет басшысы халықты аландатып отырған бірқатар өзекті мәселеге арнайы тоқтала білді. Оның ішінде **интернеттегі алаяқтық; жол апаттары; әскердегі тәртіп; наркобизнеске қарсы күрес; медициналық сақтандыру жүйесінің кемшілігі; педагогикалық және медициналық кадрлардың тапшылығы; шағын және орта бизнес саласын шектен тыс мемлекеттік бақылау; ауыл шаруашылығы статистикасын бұрмалау** сияқты түйтікілдері бар. Демек, Жолдау барысында көптеген күнделікті міндеттерді шешу және елді дамытудың стратегиялық мақсаттарына жету жолдары шерте айтылды. Мәселен, биылғы Жолдау барысында Президент Атырау қаласында өткен Ұлттық құрылтайдың үшінші отырысында қабылданған **«Адал адам – адал еңбек – адал табыс» атты Ұлттық құрылтайдың елдік тұжырымдамасындағы** өзекті мәселелерге де баса тоқталды. **Шынында да, ынтымағы жарасқан, ортақ мақсатқа ұйысқан ұлт ешқашан ұтылмайды, ештеңеден құр қалмайды.** Бұл істе зиялы қауым айрықша рөл атқаруы тиіс. Өсіресе, елге сөзі өтетін аға буынның орны бөлек. Олар – қазақтың қаймағы, ұлттың мақтанышы. Елдің тұтастығы зиялы қауымның бірлігінен басталмақ. Олар ұрпаққа өнеге болатын кесек әңгіме айтуы қажет. Ал, Ұлт жылнамасы елді біріктіретін фактор болуға тиіс. Қазақты бөліп-жаруға болмайды. Біз жалпыұлттық деңгейде ойлауға ұмтылуымыз керек. Сондай-ақ, **қоғамды жайлаған бес кеселмен, атап айтқанда, есірткі саудасы және нашақорлықпен, лудоманиямен, тұрмыстық зорлық-зомбылық, буллинг және агрессиямен, вандализммен, ысырапшылдықпен бүкіл ел болып күресіп, тосқауыл қоюымыз қажет.** Жинақтай айтар болсақ, біз жақсылыққа жетеміз десек, жағымсыз әдеттерден арылуымыз керек. Жақсыдан үйреніп, жаманнан жирене білуіміз қажет. Шын мәнінде озық ұлт болу үшін жақсылыққа ұмтылумен қатар, еліміздің өсіп-өркендеуіне кедергі болатын **жаман әдет, жағымсыз қылық және қауіпті кеселден** құтылуымыз керек. Бұл – **ұлттың жаңа сапасын қалыптастыру жолындағы өте маңызды қадам.** Ұлы Абай «Бес нәрседен қашық бол, бес нәрсеге асық бол» дегенін білеміз. Бұл - ешқашан ескірмейтін, мән-маңызын жоғалтпайтын өсиетнама. Десек те, әр заманның өзіне тән сын-қатерлері бары секілді, жаһандану үрдісіне, жаңа технологияның дамуына және өзге де себептерге байланысты қоғамда қауіпті жаңа кеселдер пайда болуда. **Ең бастысы – адал еңбек ету, адал жолмен табыс табу, адал азамат болу.** Озық дамыған мемлекет құру үшін біздің азаматтарымыз жаңаша ойлай білуге және жасампаздыққа ұмтылуы тиіс. **Сол себепті қоғамда білімпаздықты дәріптеуге, білім және ғылым саласын дамытуға әркез баса мән беру – бірден-бір қажеттілік.** Біз адам капиталына арқа сүйесек, өзіміз белгілеген ауқымды өзгерістердің бәрін жүзеге асыра аламыз. Елімізде талантты азаматтар аз емес. Олар тың амал-тәсілдер қолданып, батыл шешімдер қабылдағанының арқасында түрлі салада зор табысқа жетуде. Еліміз біртіндеп постиндустриалды қоғам үлгісіне көшіп келеді, идея мен инновация оның басты қозғаушы күші саналады. Біз озық технологияларға негізделген білім экономикасын құруымыз қажет. Қазақстан жаппай цифрланған және жасанды интеллект жүйесі қарқынды дамыған елге айналуға тиіс. Президентіміз бұны біздің стратегиялық міндетіміз тұрғысында атады. Осы технология таяу болашақта әлемді түбегейлі өзгертері де даусыз.

Мемлекет басшысының Жолдау барысында осы және өзге де маңызды идеологиялық тұжырымдар мен негізгі бағыттарға қайтара тоқтауы орынды болды. Бұл – **Тәуелсіздік және Отаншылдық, Бірлік және Ынтымақ, Әділдік және Жауапкершілік, Заң және Тәртіп, Еңбекқорлық және Кәсіби біліктілік, Жасампаздық және Жаңашылдық.** Ұлтымыз осы идеялық негіздерді басшылыққа ала білсе ғана, болжаусыз және қарқынды дамып келе жатқан ХХІ ғасырда лайықты орнын табары сөзсіз. **Құзырлы мемлекеттік органдардың бәрі өз жұмысын қайтара қарап, осы тұғырнамаға үйлестіруі қажет-ақ.** Біздің жағдайымызда жоғары оқу орыны студенттерімен жүргізілетін кәсібилікке, көшбасшылыққа, тұлғалыққа баулыр кешенді де іргелі жұмыстарымызда осы құндылықтарды үйлестіре кіріктіруіміз керек. Озық құндылықтар біздің болмысымыздың ажырамас бөлігіне айналуы үшін, оны қоғамда жан-жақты дәріптеудің тиімді тәсілдерін іздеу, ұсыну және тарату қажет. **Ең бастысы – жүйелі нақты мақсат қою, соған қарқынды да ырғақты қалыпта ұмтылу.** Осыны жете түсінгенге не жетсін! Әр азамат еліміздің қайда бет алғанын, ертеңіміз қандай болатынын білуі тиіс. Еліміздің болашақтағы бейнесі сан қырлы, оны әркім әрқалай түсінуі де әбден мүмкін. Алайда оның негізгі сұлбасын **«Әділетті Қазақстан – Адал азамат – Озық ойлы ұлт» тұрғысындағы** ұштағанды ұғым үлгісінде сипаттар едік. Бұл үшеуінің бір-бірінен бастау алары әрі өзара тығыз байланыстылығы еш кереғарлық туғызбасы сөзсіз.

Абат ҚЫДЫРШАЕВ,
Қоғамдық даму департаментінің директоры,
«Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері,
педагогика ғылымдарының докторы, профессор

«ИСТОРИЯ И ТРАДИЦИИ»: встреча студентов с Алией Ашим

Студенты Махамбет университета встретились с известным блогером и документалистом Алией Ашим. Тема мероприятия: «История и традиции», в рамках которого Алия рассказала о своем опыте исследования исторических событий и выдающихся личностей.

Известная своими документальными проектами Алия Ашим поделилась с участниками не только методами работы с архивами, но и подчеркнула важность сохранения культурных традиций и изучения истории для формирования будущего. В ходе встречи студенты узнали о том, как создаются документальные фильмы, задали вопросы, касающиеся национальных ценностей и культурного наследия. «Для молодого поколения важно понимать свою историю и традиции, так как это помогает нам осознавать, кто мы есть и куда идем», - отметила Алия Ашим. Встреча прошла в живом формате, где участники смогли активно взаимодействовать, делиться своими взглядами на исторические события и значимость сохранения традиций. Она способствовала расширению кругозора молодых людей, повышению их интереса к истории и культуре своей страны.

Махамбет атындағы университетінде әскерге шақырылу жасындағы студенттердің патриоттық тәрбиесіне арналған жиын өтті. Іс-шараның басты мақсаты – студенттердің патриотизмнің, азаматтық борышы мен Отан алдындағы жауапкершіліктің маңыздылығы туралы түсінік қалыптастыру.

ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУДІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Университет мамандары жастардың ұлттық құндылықтарды нығайтудағы және бейбітшілікті сақтаудағы рөлі туралы түсіндіру жұмыстарын жүргізді. Сонымен қатар қылмыстық заңнаманы бұзатын шетелдік заңсыз ұйымдарға тіркелудің салдарын талқылауға ерекше көңіл бөлінді. Қатысушыларға әлеуметтік желілер арқылы үгіт-насихат жұмыстарының күшейгені және әртүрлі деңгейдегі қақтығыстарға қатысудың қауіпі туралы ескертілді. Студенттер талқыланған мәселелерге белсенді қызығушылық танытып, сұрақтар қойып, пікірталасқа қатысты. Университет өкілдері өмір жолын таңдауда, өсіресе ұлттық қауіпсіздік пен жеке жауапкершілікке қатысты мәселелерде сыни тұрғыдан ойлау мен ресми ақпарат алудың маңыздылығын атап өтті.

Соңғы жылдары білім беру ұйымдарында жаңа ақпараттық технологияларды қолдану мәселесі жиі көтерілуде. Бұл жаңа техникалық құралдар ғана емес, сонымен қатар оқытудың жаңа формалары мен әдістері, оқу процесіне жаңаша көзқарас. Шет тілдерін оқытудың негізгі мақсаты – студенттердің коммуникативті мәдениетін қалыптастыру және дамыту, шет тілін практикалық меңгеруге дағдыландыру.

Оқытушының міндеті – әрбір студенттің тілді практикалық меңгеруіне жағдай жасау, оқытудың түрлі әдістерін таңдау, бұл әр студенттің белсенділігі мен шығармашылығын көрсетуге мүмкіндік беру. Оқытушының міндеті – шет тілдерін оқыту үдерісінде студенттің танымдық белсенділігін дамыту. Ынтымақтастықта оқыту, жобалық әдістер, жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану, интернет ресурстары сияқты заманауи педагогикалық технологиялар оқытудың тұлғаға бағытталған тәсілін жүзеге асыруға көмектеседі. Студенттердің қабілеттері мен олардың мүмкіндіктерін ескере отырып, оқыту деңгейін көтеріп, өзін-өзі саралауды қамтамасыз етеді.

Шетел тілі сабақтарында компьютерлік оқыту бағдарламаларымен жұмыс істеу формаларына мыналар жатады: лексиканы оқыту; айтылым жаттығулары; диалогтік және монологтық сөйлеу жаттығулары; жазуға үйрету; грамматикалық құрылыстарды жаттықтыру.

Интернет-ресурстарды пайдалану мүмкіндіктері орасан зор. Ғаламдық интернет студенттер мен оқытушыларға әлемнің кез келген нүктесінде орналасқан кез келген ақпаратты алу үшін жағдай жасайды: аймақтану материалдары, жастар өміріндегі жаңалықтар, музыка әлемі мен журналдардағы мақалалар және т.б.

Интернет желісін пайдалана отырып, ағылшын тілі сабақтарында бірқатар дидактикалық тапсырмаларды шешуге болады: желі материалдарын пайдалана отырып, оқу дағдылары; студенттердің жазу дағдыларын жетілдіру; сөздік қорын толықтыру; ағылшын тілін үйренуге деген мотивациясын қалыптастыру. Студенттердің ой-өрісін кеңейту, ағылшын тілінде сөйлейтін елдердегі құрдастарымен байланыстар орнату.

Студенттер тестілеуге, викториналарға,

АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҒЫНДА ЗАМАНАУИ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ

байқауларға, интернет арқылы өткізілетін жарыстарға қатыса алады, басқа елдердегі құрдастарымен хат алысады, чаттарға, бейнеконференцияларға және т.б. қатысады. Студенттер жобаның бөлігі ретінде қазір жұмыс істеп жатқан мәселе туралы ақпаратты ала алады.

Жаппай компьютерлендірудің мазмұндық негізі қазіргі заманғы компьютердің ой еңбегінің шарттарын, жалпы оның кез келген көрінісінде оңтайландырудың тиімді құралы болып табылатындығына байланысты.

Оқу орындарында шет тілін оқытудың негізгі мақсаты коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру болып табылады, барлық (тәрбиелік, тәлімдік, дамытушылық) осы негізгі мақсатқа жету барысында жүзеге асады. Коммуникативті тәсіл – қарым-қатынас жасауды үйренуді және интернеттің жұмыс істеуінің негізі болып табылатын мәдениетаралық өзара әрекеттесу қабілетін дамытуды қамтиды. Шетел тілі сабағына видеочат сайттарын енгізу арқылы біз шынайы қарым-қатынас үлгісін жасаймыз.

Қазіргі уақытта коммуникацияға, интерактивтілікке, қарым-қатынастың шынайылығына, мәдени контексте тілді үйренуге, оқытуды автономияға және ізгілендіруге басымдық беріледі. Бұл принциптер коммуникативті қабілеттің құрамдас бөлігі ретінде мәдениетаралық құзыреттілікті дамытуға мүмкіндік береді. Шет тілдерін оқытудың түпкі мақсаты – шет тілдік ортада еркін сөйлеуге және өртүрлі жағдайларда адекватты жауап беру қабілетіне үйрету, яғни байланыс. Бүгінгі таңда интернет ресурстарын пайдаланатын жаңа әдістер шет тілдерін дәстүрлі оқытуға қарсы. Шетел тілінде қарым-қатынас жасауға үйрету үшін материалды зерттеуді ынталандыратын

және адекватты мінез-құлықты дамытатын шынайы, өмірлік жағдайларды (яғни, қарым-қатынастың шынайылық принципі деп атайды) жасау керек. Жаңа технологиялар, әсіресе интернет бұл қатені түзетуге тырысуда.

Коммуникативті тәсіл – қарым-қатынасқа психологиялық және тілдік дайындықты қалыптастыруға, материалды және онымен әрекет ету тәсілдерін саналы түсінуге бағытталған қарым-қатынасты модельдейтін стратегия. Интернетті коммуникативті тәсілде пайдалану бұдан артық мотивация бола алмас еді: оның мақсаты – студенттердің білімі мен тәжірибесін жинақтау және кеңейту арқылы шет тілін үйренуге қызығушылық таныту.

Интернет-ресурстарды пайдалана отырып, шет тілдерін оқытудың негізгі талаптарының бірі сабақта өзара әрекеттестік құру болып табылады, оны әдетте әдістемеде интерактивтілік деп атайды. Интерактивтілік – «сөйлеу құралдары арқылы коммуникативті мақсат пен нәтиженің күш-жігерін біріктіру, үйлестіру және толықтыру» болып табылады.

Интернет сөйлеу дағдылары мен қабілеттерін дамытуға, сондай-ақ лексика мен грамматиканы үйретуге көмектеседі. Интерактивтілік нақты өмірлік жағдаяттарды туғызып қана қоймайды, сонымен қатар студенттерді шет тілі арқылы оларға адекватты жауап беруді талап етеді.

Студенттерге бағдарланған оқытуды қамтамасыз ететін технологиялардың бірі – шығармашылықты, танымдық белсенділікті, дербестікті дамыту тәсілі ретінде жобалық әдіс.

Жұмыстың жобалық түрі – студенттерге жинақталған білімдерін пән бойынша қолдануға мүмкіндік беретін қазіргі

технологиялардың бірі. Студенттер өз ой-өрісін, тілді меңгеру шекарасын кеңейтеді, оны практикалық қолданудан тәжірибе жинақтайды, жобаларды қорғау кезінде шет тілінде сөйлеуді және бір-бірін тыңдауды, түсінуді үйренеді. Студенттер сөздіктермен, компьютермен жұмыс істейді, сол арқылы түпнұсқа тілмен тікелей байланысқа түсу мүмкіндігін алады.

Заманауи технологияларға ынтымақтастық технологиясы да кіреді. Негізгі идея – студенттердің әртүрлі оқу жағдаяттарында белсенді ынтымақтасуына жағдай жасау. Студенттерді 3-4 адамнан топтарға біріктіп, оларға бір тапсырма беріледі, әрқайсысының рөлі көрсетіледі. Әрбір студент өз жұмысының нәтижесіне ғана емес, бүкіл топтың нәтижесіне де жауап береді. Сондықтан әлсіз студенттер күшті студенттерден түсінбеген жерін анықтауға тырысады, ал күшті студенттер әлсіз студенттерге тапсырманы жан-жақты түсіндіруге ұмтылады. Ал бұдан бүкіл топ ұтады.

Осылайша, ағылшын тілін оқытуда ақпараттық технологияларды енгізу, ақпаратты қабылдау және өңдеу процесін айтарлықтай әртарапандыруға мүмкіндік береді. Компьютердің, интернеттің және мультимедияның арқасында студенттерге ақпаратты кейіннен талдау және сұрыптау арқылы үлкен көлемдегі ақпаратты меңгеруге бірегей мүмкіндік беріледі. Оқу іс-әрекетінің мотивациялық негізі де айтарлықтай кеңейеді. Мультимедианы пайдалану кезінде студенттер видеолардан, сайттардан ақпарат алады, өздері сұхбат жүргізеді, телеконференциялар өткізеді.

А. Н. АБИЛТАЕВА,
филология факультеті, шетел тілдері мен әдебиеті мұғалімдерін дайындау БББ оқытушысы

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Физическая культура по своей специфике отличается от других дисциплин, и на первый взгляд может показаться, что использование информационных технологий в учебном процессе нецелесообразно, так как основное направление дисциплины — двигательная активность. Однако задача преподавателя любой дисциплины заключается в создании условий для овладения студентами полноценными знаниями, и, как правило, в любой дисциплине используются общедидактические методические принципы обучения.

Сегодня физическая культура должна развивать не только двигательные способности человека, но и интеллектуальные, а также социально-психологические компоненты. Как и любая другая сфера, физическая культура предполагает работу с духовным миром человека — его взглядами, знаниями и умениями, эмоциональным отношением, ценностными ориентациями, мировоззрением, применительно к его телесной организации. Современные условия развития нашего общества требуют нового взгляда на проблему формирования физической культуры.

Необходимость использования информационно-коммуникационных технологий в процессе физического воспитания обусловлена текущими потребностями. Рассмотрим дисциплину «Физическая культура» и некоторые факторы, с которыми мы сталкиваемся в процессе её изучения:

Ежегодно увеличивается число студентов, освобождённых от физических нагрузок, что вызывает необходимость разделения на основную и подготовительную группы, а также применения дифференцированного подхода. В такой ситуации преподавателю важно обеспечить сохранение здоровья студентов на протяжении всего периода обучения в университете, сформировать необходимые знания, умения и навыки для ведения здорового образа жизни, а также научить их использовать полученные знания в повседневной жизни. Для этого можно применять такие программы, как «Kahoot» и «LearningApps», а также научить студентов пользоваться ИКТ для диагностики состояния здоровья, используя такие приложения, как «Apple Health» и «FatSecret». Такой подход способствует созданию здорового психологического климата на занятиях, формированию положительной мотивации к обучению, снижению эмоциональной напряжённости и улучшению взаимоотношений между всеми участниками образовательного процесса.

Одна из задач дисциплины заключается в предоставлении базовых научно обоснованных знаний об использовании физической культуры и спорта. Силлабус по дисциплине включает несколько модулей, таких как баскетбол, волейбол, лыжная подготовка, которые требуют не только практических, но и теоретических знаний. Использование современных технологий при изучении теории может повысить интерес к занятиям физической культурой и спортом. Это основная цель, к которой мы стремимся в рамках задачи повышения качества обучения.

В последнее время участились случаи, когда обучение проводилось в онлайн-формате.

Чтобы быть готовыми к подобным ситуациям, необходимо разработать базу данных, включающую разнообразные задания с использованием ИКТ по всем модулям силлабуса. Информационно-коммуникационные технологии могут существенно повысить эффективность образовательного процесса и помочь в решении задач воспитания всесторонне развитой, творчески свободной личности.

На кафедре продолжают использовать такие формы контроля знаний, как сдача нормативов, выполнение рефератов, докладов и письменных творческих работ. Использование ИКТ позволяет преподавателю повысить уровень владения информацией по дисциплине, развить существующие и приобрести новые навыки в условиях постоянного совершенствования компьютерной техники.

Применение компьютерных технологий в качестве новых форм контроля знаний стимулирует познавательный интерес к физической культуре, создавая условия для мотивации к изучению предмета и тем самым способствует повышению качества образования в целом.

Социальная значимость и функции информационных технологий в процессе занятий по физической культуре должны не только стать важной стороной мотивации учащейся молодежи, но и рассматриваться с точки зрения повышения качества образования как социального института.

Современные педагогические технологии, в частности использование новых информационных технологий и интернет-ресурсов, позволяют достичь максимальных результатов в решении многих задач: повышения эффективности и качества процесса обучения, увеличения объёма и оптимизации поиска необходимой информации, развития коммуникативных способностей, формирования информационной культуры, умений обрабатывать информацию, осуществлять исследовательскую деятельность, подготовки информационно грамотной личности и проведения профориентационной работы в области физической культуры.

Таким образом, использование информационно-коммуникационных технологий на занятиях по физической культуре позволяет сформировать мотивационно-ценностное отношение к физической культуре, установку на здоровый образ жизни, физическое самосовершенствование и самовоспитание, а также потребность в регулярных занятиях физическими упражнениями. Применение ИКТ позволяет вывести занятия на качественно новый уровень, повысить статус преподавателя, использовать различные виды деятельности в процессе занятий и более эффективно организовать контроль и учёт знаний студентов.

Ж.Е.БАКТЫГАЛИЕВ,
преподаватель, магистр кафедры физического воспитания

XXI ғасырда ғылым мен білім саласында болып жатқан өзгерістер болашақ мамандар даярлауда жоғары мектептің алдында жаңа міндеттер қойып отыр. Осыған орай, әлеуметтік білім беру кеңістігіне сай бейімдеп білім алу жалпы ғаламдық танымдық ойлауды дамыту ғылыми тұжырым жасауға, олардың қажетіне қарай ғылым жетістігін сұрыптауға студенттің өзінің іс-әрекетінің субъектісі болуына мүмкіндік туғызу – көкейкесті мәселе.

Білім беруді дамытудың қазіргі жағдайында оқу процесі өзгерістерге ұшырайды және үнемі жетілдіруді қажет етеді. Себебі мұғалімдерді даярлауда ақпараттық технологиялар мен жасанды интеллектіні қолдану, «оқытудың белсенді әдістері» қолдану жоғары оқу орнында оқыту стратегиясы мен тактикасының өзгеруіне әкеледі.

Болашақ педагогтарды даярлауда ақпараттық технологиялар мен жасанды интеллектіні қолдану, «оқытудың белсенді әдістері» оқытудың мазмұнын, нысандары мен әдістемелік принциптерін жаңартумен байланысты қайтымсыз процесс болып табылатыны анықталды. Педагогтерді даярлау кезінде сабақтарда ақпараттық технологиялар мен жасанды интеллектіні қолдану, «оқытудың белсенді әдістері» егер дәстүрлі құралдарды пайдаланудан гөрі оқытудың жоғары тиімділігі қамтамасыз етілсе, сондай-ақ оқытушылар оларды кәсіби түрде пайдаланған жағдайда орынды болады.

Сонымен қатар қазіргі кезеңдегі жоғары оқу орнының басты міндеті – әлемде болып жатқан өзгерістерге стандартты емес, икемді және уақтылы жауап бере алатын мамандарды даярлау. Мұғалімдерді даярлаудың тиімділігі мен сапасын арттыру үшін жаңа білім алу кезінде студенттердің белсенді ұстанымымен оқу процесін ұйымдастыру қажет, бұл оқуда шығармашылыққа жағдай жасайды. Бұл мақсатқа жетудің сәттілігі тек не үйренетініне ғана емес, сонымен бірге қалай үйренетініне де байланысты: жеке немесе ұжымдық, назарға, қабылдауға, есте сақтауға немесе болашақ маманның жеке әлеуетіне, репродуктивті немесе белсенді оқыту әдістерінің көмегімен.

Студенттерді белсенді оқу-танымдық қызметке тікелей тарту жалпыланған атау алған әдістер мен әдістерді қолданумен байланысты.

Күні бойы жоспарлау барысында сіздің санаңызда сан түрлі ой пайда болады. Бірақ біз оған аса қатты мән бермейміз. Сіз өз тәжірибеңізде жоспарларды, тізімдер мен жазбаларды пайдаландыңыз, солай ма? Тіпті, кейбір қателіктерге ұрынып, бас қатырған сәттеріңіз де болды. Ойдан ой туады. Белсенді әдістердің пайда болуы мен дамуы оқытудың алдында жаңа міндеттердің туындауына байланысты: студенттерге білім беру ғана емес, сонымен қатар танымдық қызығушылықтар мен қабілеттердің, шығармашылық ойлаудың, өзіндік ақыл-ой жұмысының дағдылары мен дағдыларының қалыптасуы мен дамуын қамтамасыз ету. Болашақ мұғалімдерді кәсіби тілде ойларды тұжырымдауға, ауызша сөйлеуді меңгеруге, басқаларды тыңдауға, естуге және түсінуге, дауды дұрыс және дәлелді түрде жүргізуге үйрететін өзара әрекеттесу мен қарым-қатынастың бұл түрі. Бірлескен жұмыс тек жеке жауапкершілік пен тәуелсіздікті ғана емес, сонымен бірге ұжымның өзін-өзі ұйымдастыруын, талапшылдықты, өзара жауапкершілік пен тәртіпті талап етеді. Мұндай сабақтарда кәсіпқойдың пәндік және әлеуметтік қасиеттері қалыптасады, болашақ маманның жеке басын оқыту және тәрбиелеу мақсаттарына қол жеткізіледі. Осындай оқытудың белсенді әдістердің бірі – интеллект-карта.

Mind Map интеллект-картасы, ой диаграммасы... Бұл терминдердің барлығы миымызда пайда болған ойлар мен идеяларды іс жүзінде жоспарлауға арналған құрал. Ендеше, майндмэппингті қалай меңгеруге болатынын бірге анықтап көрейік.

Адамның ойы ұшқыр. Сәт сайын, сағат сайын жаңа

идеяларды ойлап табамыз. «Қайдағы идея? Мен ерекше дүние ойлап табатын түрлі суреттер, оқиғаның желісі көз алдымызға келеді. Оның барлығын санамызда ұстап тұру мүмкін емес. Сол үшін кез келген идеяны барлық бағытта шексіз дамыта аламыз. Қалай дамытамыз? Мұндай

БОЛАШАҚ ПЕДАГОГ МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУДА ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІН ТИІМДІ ҚОЛДАНУ

жағдайда Mind Map-тың көмегіне жүгінгеніміз абзал.

Mind Map – диаграмма түріндегі графикалық жазбаны пайдалана отырып, ойды жүйелі түрде құрылымдау әдісі. Оны қарапайым тілмен түсіндірсек, ақпаратпен жұмыс істеудің ерекше тәсілі және ақпаратты өңдеуге болатын құрал. Ол барлық салаға қажет. Ағылшын тілін үйреніңіз, кәсібіңізді жоспарлаңыз, мейлі жаңалық ойлап табыңыз... Өзіңізге қажетті ақпараттар мен қысқаша мәліметтерді Mind map-та жоспарлауыңызға болады.

Mind Map картасын кім ойлап тапты.

Mind Map ақыл-ой картасын алғашқылардың бірі болып әйгілі жазушы, оқу психологиясы мен ойлау мәселелері бойынша лектор және кеңесші Тони Бьюзен ойлап тапты. Ақпаратпен жұмыс істеудің осы тәсілі Тони Бьюзенге дейін де болған. Дегенмен, ол ақпараттармен жұмыс істеудің тиімді әдісі ретінде интеллектуалды карталар идеясын әлемге танытты.

Бьюзен жұмыста отырып, университеттердегі оқу жүйесін қалай жеңілдетуге болатыны туралы көп ойланады. Бәлкім кітаптарды ақтарсам, шешімін табармын деген оймен кітапханаға барады. Ол жердегі көп кітаптардың ішінде «мидың жұмысы туралы» оқулықтың жоқ екенін анықтағанда, қатты таң қалады. Осылайша ол ақыл-ой картасын жасап шығарады. Бүгінде Mind Map көптеген адамдар үшін жүйелі жоспар құруға арналған таптырмас құралға айналды.

Mind Map интеллект-картасын қалай құрастырамыз? Мұндай карталарды жасау өте оңай, ең бастысы негізгі қағидаларды ұстаныңыз:

Ортасына ең маңыздысын жазыңыз. Бұл сіздің ой картаңыздың атауы немесе негізгі идеяңыз болуы мүмкін; Өрбір тармақты бір тақырыпқа арнаңыз, тақырыптарды шағын тақырыпшаларға бөліңіз. Түсінікті болу үшін тармақтарды нөмірлеңіз.

Mind map интеллект-картасында ойыңызды жүйелеп жазыңыз.

Картаңызда әртүрлі түстерді, символдарды, смайликтерді пайдаланыңыз. Шығармашылығыңызды барынша танытыңыз!

Ойыңызға жақсы идея келсе, бірден картаға түсіріңіз.

Егер бос орын қалмаса, жаңа парақ бастаудың қажеті жоқ, картаның шетіне қосымша парақ жабыстыруға болады.

Негізгі тақырып бірнеше ойды қамтуы мүмкін, олардың саны қанша болатынын сызықтар мен белгілер арқылы бейнелеу керек.

Mind Map интеллект-картасы, Mind Map деген не, Mind Map, Mind Map, Mind Map примеры, Mind Map мысалдар, Mind Map қазақша Mind Map Balbal.kz

Аз уақыт ішінде сіздің картаңыз әдемі пішінге ие болады.

Алайда бірнеше тармақшаларға бөлініп, сызықтардың саны көбейіп, машыраңқы болса, алаңдаудың реті жоқ.

Өйткені Mind Map сіздің ойлау қабілетіңіздің жемісі.

Mind Map кімдерге керек?

Жазушыларға, сценаристерге және редакторларға: шығармашылық ойды жинақтап, жүйелі мәтін дайындау үшін.

Бизнесмендер мен стартаперлерге: жаңа бизнес-жоба жасау барысында, жұмыс жоспарын құруда, орындалған жұмыстарға есеп бергенде.

Оқушылар мен студенттерге: оқуға қажетті ақпаратты қабылдау мақсатында, емтиханға , дипломдық жұмыстарға жүйелі дайындалу үшін.

Ғалымдар мен мұғалімдерге: сабақ жоспарын құруға, жаңа әдістемелік оқу құралын немесе ғылыми мақала жазу үшін.

Өзін-өзі дамытушыларға: өзінің артықшылықтары мен әлсіз тұстарын белгілеп, болашаққа құрған арман-мақсаттарын жоспарлы түрде қағазға түсіру үшін.

Mind Map интеллект-картасын құруға арналған он-лайн бағдарламалар

MindMeister

MindMup

Coggle

Xmind

MindJet Mindmanager

Интеллект-карталардың түрлері сан алуан. Олар график, сызба түрінде, мақсаттар ағашы және ұйымдастыру құрылымы түрінде де болуы мүмкін. Тіпті бұл сызбаларды қолмен жасауға да болады. Тек өзіңізге қажеттісін таңдап, ісіңізді дұрыс жоспарлай біліңіз.

Ғылыми дереккөздерге жүргізілген талдауға сүйене отырып, өзгерістер практикалық сабақтарды өткізуге және студенттердің іс-әрекетін ұйымдастыруға енгізілуі керек, бұл болашақ маманның шығармашылық ойлауын дамытуға, қажетті ақпаратты табу, оны шығармашылықпен жетілдіруге ықпал етеді. Бұл коммуникативті дағдыларды қалыптастыруды және мұғалімнің өзгеретін ақпараттық ортада белсенді кәсіби қызметке практикалық дайындығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

А.С.ЖЕНИСОВА,

Педагогика және психология БББ оқытушы, магистр

«Жаңа тармаққа бір қадам!»

Қазіргі заманда жаңа тармақ – бұл қоғамдағы дамудың басты негізі. Экономикалық, саяси, әлеуметтік өзгерістер аясында қоғам өз даму бағыттарын алға тартады. Адамның көзқарасы, іс-әрекеті, өмірлік ұстанымдары қоғам алдында өзгеріп отырады. Студент үшін «Жаңа тармаққа бір қадам» – бұл оқу үрдісіндегі маңызды да күрделі өзгерістердің бірі деуге болады. Біріншіден, оқуды аяқтау. Жоғарғы оқу орнында бірнеше жыл бойы білім алып, диплом қорғауға жақындаған студент үшін бұл болашақта мансапқа жететін жол. Екіншіден, тәжірибе жинау. Оқу уақытысында немесе оқудан тыс уақытта тәжірибе жинап жаңа мүмкіндіктерге жол ашады. Үшіншіден, зерттеу жұмысы. Курстық немесе дипломдық жұмыстар, ғылыми жобалар дайындау – студентке көптеген жаңа мүмкіндіктер ашып, зерттеу саласына

алғашқы қадам басуына септігін тигізеді. Төртіншіден, халықаралық бағдарлама. Шетелдік білім алу арқылы студентке жаңаша жол ашылады. Жалпы бұл терминді мақсатқа жету жолындағы жаңа бастама көрсету кезінде қолдануға болады. Бұл жаңа мүмкіндіктерге жол ашу, жаңа мақсаттар мен жетістіктерге ұмтылуды білдіреді. Жаңа бастаманың маңыздылығы – алдыңа нақты мақсат қою, жаңа салада білім ала отырып, мансапқа жету жолын көздеу. Қоғамдық әлеуметтік жобаларға қосылып, оң өзгерістер енгізу. Жаңа бастама әрдайым үлкен мүмкіндіктерге жол ашатыны сөзсіз. Көптеген адамдар өзгерістерге психологиялық және материалдық тұрғыдан дайын болмауы мүмкін. Сондай сәттерде өз-өзіңді қолға алып, тәуекел етіп үйренуің керек. Мұндай қорқыныштар көбінесе сәтсіздіктерге алып келетіні белгілі. Сол себепті

психологтар бірнеше әдістерді ұстанады, мысалы:

1. Кішкентай қадамдар жасау: Бірден үлкен қадамдарға емес, кішкентай қадамдармен мотивация ала отырып, алға ұмтылу;

2. Өз-өзіне деген сенімділік: Адам өз-өзіне сенімді болған жағдайда шешім қабылдау әлдеқайда ұтымды;

3. Өсу ой-өрісі: Психолог Кэрл Дук ұсынған бұл тұжырымдаманы қарастырмай кетуге болмайды. Адамның өз қабілеттерін жетілдіре алатынына сеніммен қарауы өсу ой-өрісінің даму деңгейінде екенін көрсетеді. Әлемге әйгілі тұлғалардың өз салаларында үлкен өзгерістер жасағанын айтар болсақ, мысалыға: Стив Джобс, Нельсон Мандела т.б. сынды тұлғалар кішкентай қадамнан тұрып қазіргі таңда әлемнің аңыз адамдарына айналды.

Қорытындылай келе, әрбір жеке қадам адам өмірінің үлкен жетістіктеріне айналуы мүмкін. Сол себепті тәуекел етіп, өзгерістер енгізуден қорықпау керек.

«Марш факультетінің анасы!»

Оған кеш иесінің бұрынғы әріптестері, яки, универіміздің «старый гвардиясы», облысымыздың түкпір-түкпірінен ағылып келген шәкірттері, тума-туыстары, достары, университет ұжымы қатынасты.

Шығармашылық кеште ұстаз-ғалымның «Өмір дерек» атты ғұмырбаяндық су жаңа кітабының тұсауы кесілді. Осы мәжілісте төрімізде жүзі балаша балбұл жайнап, көзіне нұр ойнап отырған аяулы ұстазымызды көргенде – алғаш жүздескен сәттен бастап ол кісінің өткен өмір жолы сақиналы тізбектей көз алдымнан өтіп жатты.

1991 жылы А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының тарих факультетіне түсушілер екінші емтиханды «КСРО тарихы (кеңес дәуірі)» пәнінен тапсырған едік.

Сол жолы қабағы қар жауардай қатулы көрінетін, дауысы өзгелерден гөрі өктемірек шығатын, отырысының өзінен-ақ өзіне бек сенімділік байқалатын әйел адам біздерден емтихан алды. Бұл кісі біздің бүгінгі негізгі кейіпкеріміз-тін.

«Брест бітімі» деген сұраққа жауап бергенімде бауырын кеңінен жазған хас тұлпардай көсілгеніммен, екінші сұраққа келгенде кәдімгідей шоқырақтай бастаған едім. Қазақ «Бері арығын білдірмес, итке жүнін томпайтар» дегенді нақ осындайда айтқан шығар.

Осылай қою-сұйығын «былғалаған» балғын бозбаланың біліміне экзаменаторлар жуан «4»-тікті қонжитқан-ды. Өзімнің топшылауым бойынша да білімім 1-сұраққа «5»-тің, 2-сұраққа «3»-тің бағасына сай келетіндей еді.

Бұған неге арнайы мән беріп отырмын? Кейін конкурста осы баға менің ЖОО-ға түсуіме оң ықпал еткен-ді. Біздіңше, бұл Хаида Иханқызының талапкерлердің білімін әділ

Кешегі күні ұзақ жылдар М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті тарих, экономика және құқық факультетінде абыройлы еңбек еткен т.ғ.к., доцент Хаида Иханқызы Қожабергенованың ғылыми-педагогикалық қызметіне 50 жыл толуына орай аталмыш қара шаңырақта салтанатты жиын өтті.

бағалауының бірден бір жарқын мысалы.

Кейін бізге Х.И.Қожабергенова Ресей тарихынан сабақ берді. Тасқаланың қызы болғасын болар апамыздың «орыс қолды, орыс мінезді» екені байқалатын. Дәрісінде көбіне орысша қосып сөйлеп, тарихи терминдерді жиі пайдаланатын.

Мүмкін ұстазымыз үшін өз ойын студенттерге ресми тілде жеткізу тиімді болған шығар. Айталық, сабақтарында «европейский классицизм», «либерализм», «ренессанс», т.с.с. ұғымдарды сүйсіне қолданатын.

Әсіресе, апамыздың ойлау жүйесінің ұшқырлығы, дүние жүзі тарихы мен қазақ тарихындағы оқиғалар мен құбылыстарды салыстырмалы талдау шеберлігі, тарихи үрдістерге сараптама жасаудағы білімінің тереңдігі мен кеңдігі назар аударарлық. Мәселен, ол кісінің айтуы бойынша, Еуропадағы «Қайта өрлеу дәуірінің» (Ренессанс) сүлейлері мен Алаш арыстарының өзара ұқсастықтары бар.

Кезінде институтты үздік дипломға бітірген Х.И.Қожабергенова жалпы алғанда шәкірттерге талапшыл оқытушы болды. Бұ кісіден Ресей тарихы пәні бойынша Кеңестер Одағының көсемі В.И.Лениннің «Ресейде капитализмнің дамуы» еңбегі бойынша курстық жұмыс жазғаным есімде.

Ғылыми ізденісін қорғауға студенттің өресі деңгейінде қал-қадірімше дайындалғаныммен Хаида Иханқызы бұл жолы да бағамды сол «4»-тіктен әрі асыра қоймады. Қош!

Бұл біздің одан әрі ізденіп, том-том кітаптарды ақтарып, газет-журналдарды парақтауымызға қамшы салды. Біз оқыған жылдарда (1991-1995) заман қиын болғанымен студенттер оқу залдарын босатпай, ертеңгі сабаққа тыным таппай әзірленетін. Ауылдан келген қарадомалақтар мен қарагөздердің білім алуға деген құлшынысы орасан зор еді.

Мына нәрсеге ерекше назар аударғым келеді. Хаида Иханқызы жоғары талғам иесі-тұғын. Ортада құлпырып, әсем, жарқырап жүргенді ұнататын. Аудиторияға әр кірген сайын үстіне көздің жауын алатын небір түрлі-түсті жаңа костюмдерді киіп келетіні есімізде. Әр киімінің өзінің түсіне сай келетін керемет әдемі шарфтары болатын.

Өзгелерден ерекше мінез-құлқымен дараланып, өзін ағылшынның ледіі мен француздардың мадумазелі сияқты ұстайтын. Бұған ерекше көңіл бөлуімің себебі, ол заман түгелі күні бүгінгің өзінде киіну стилі апай сияқты ерекшеленіп тұратын нәзікжандылар өмірде сирек. Өте сирек.

Бәлкім мұның бәрі Әскерғали Шамғонов (апамыздың сүйген жары, көп жылдар ауыл шаруашылығы институтында еңбек еткен ғалым, профессор, бүгінде марқұм) сияқты асыл азаматтың арқасы шығар.

Екі сөйлемейтін ер мінезді, бетің бар, жүзің бар демей ойындағысын тура тіліп айтатын жан кафедра меңгерушісі, факультет декандары қызметтерін өз уақытында зор

құрмет-беделмен атқарды. Әр адам өз уақытының перзенті.

Апамыздың болмыс-бітімі сол замандағы басшылық қызметтегі тұлғаларға қойылатын талаптарға толық сай келетін. Қаһарынан жас та, үлкен де ығып тұратын. Өзін сыйлата, сөзін тыңдата білетін.

Ардагер ұстаздың өзіме қатысты мына бір ізгі ниетімен осы постты түйіндегім келеді. Осыдан төрт жыл бұрын «Праймериз – 2020»-ға қатысып, өңіріміздің қоғамдық-саяси өмірінде 3-4 ай белсенді жұмыс жүргізген едік. Сайып келгенде ҚР Парламентінің Мәжілісіне өте алмадым.

Осы сәтте өңірімізге танымал мүйізі қарағайдай көптеген ел ағалары маған басу айтты. Бір сөзбен айтқанда көңілімді аулады. Қазақ мұндайда көңіл-көңілден су ішеді дейді. Өзім ерекше құрметтейтін сол ағаларымның сол бір сәттегі сол бір сөздерін әлі ұмыта қойғаным жоқ.

Әлеуметтік желіде мені бар ынта-шынтасымен қолдаған қара орман жерлестеріме әлі де басымды иемін! Тәңір тілеулерін берсін! Сол кезде маған әйелдер қауымының арасынан қоңырау соғып хабарласқан жалғыз Хаида Иханқызы еді.

Апамыздың айтқан сөздері әлі жадымда: «Жаңабек, сағың сынбасын! Сен сияқты ұстаз, ғалым, қоғамдық тұлғалар облысымызда баршылық. Бірақ, солардың арасынан аппаратчиктер сені неге таңдады?! Бұл жайдан жай ма?! Әрине, жоқ! Саған бұл үлкен саяси тәжірибе болды. Ендігі жерде өз орныңды, өз қадіріңді біліп жүр! Меніңше, бұл парламенттің ғұмыры ұзақ болмайды. Сенің әлі уақытың келген жоқ» деп ағынан жарылып, аналық мейірімін төкті. Осы сөздерін кешегі жиында тағы бір мәрте қайтадан жаңғыртты.

Барлық адам – пенде. Жан-дүниең алай-дүлей болып жатқан кезде өзіңе қолдау көрсеткен ардақты ұстазыңның бір ауыз жылы сөзін қалай ғана ұмытарсың?!

Ойымызды тобықтай түйсек, Хаида Иханқызының 50 жылдық педагогикалық қызметінде алдынан 10 мыңдаған шәкірттер өтті. Ауылдарға бара қалсаң тарихшы әріптестеріміздің алдымен сұрайтын ұстаздарының бірі әрі бірегейі Хаида апайымыз!

Бәлкім бұ кісіні бейнелі тілмен жарты ғасырлық еңбек жолында «тарих факультетінің анасына» айналған жан десек ешкім бізді сөге қоймас.

P.S. Сексеннің сеңгіріне жақындаған ұстазымыз Құдайға шүкір, әлі сергек, әлі тың! Жаратқан Ие саулығыңызға қуат, көңіліңізге шуақ сыйласын!

Аузыңыздан тастамайтын, Еуропада білім алған немереңіз – атасының аузынан түсіп қалған Ернарыңыздың қызығына кенеле беріңіз!

Жаңабек ЖАҚСЫҒАЛИЕВ

Ұстаздық қызметте 45 жыл

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті өзінің 70 жасын атап өткен Кульжапан Бексултанқызы Есееваны құттықтады. Мерейтой иесі өмірінің қырық бес жылын осы университетке арнады.

Есеева Кульжапан 1977 жылы А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институты «Химия – биология» мамандығын бітірді. Өзінің ұстаздық жолын жолдамамен барған Ақтөбе облысы, Алға қаласындағы химиктердің №49 кәсіптік техникалық училищесінде бастады. 1979 жылдан бастап М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің жаратылыстану-география факультетінің Биология, география, химия мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламасының аға оқытушысы болып жұмыс істеді.

К.Есееваның ғылыми жұмысы химияны оқыту әдістемесімен тығыз байланысты. «Жоғары және орта мектеп педагогикасы» мәселесі бойынша ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізеді. Оның еңбектері республикалық «Химия мектепте», облыстық «Жайық ұстазы» журналдарында, халықаралық, республикалық және университет конференцияларының материалдарында жарияланған, сонымен қатар 5В011200 «Химия», 6В01507 «Химия» БББ студенттеріне арналған кәсіби (педагогикалық) сараман бағдарламалары, «Химия кабинеті» атты оқу әдістемелік құралы және «Химиялық ыдыстар және құралдар» атты оқу кинофильмі шықты.

К.Есееваның педагогикалық шеберлігі факультет деканының тәрбие жұмысы бойынша орынбасары,

академиялық топ кураторы, кәсіптік бағдар беру жұмысының жетекшісі тағы басқа жүктелген қоғамдық жұмыстарды атқаруда көрінді. Жоғары оқу орнының дамуына қосқан үлесі мен ғылыми-педагогикалық қызметіндегі ерекше еңбегі үшін қалалық, облыстық, әкімшілік грамоталарымен, БҚМУ – дың «Адал еңбегі үшін» төс белгісі медалімен марапатталды.

Құрметті, Кульжапан Бексултанқызы, Сіз химия оқыту әдістемесі бойынша жылдар бойы аянбай еңбек етіп, оқыту әдістемелерін дамытып, заманауи педагогикалық тәсілдерді тиімді пайдалана отырып, білім бердіңіз. Сіздің осы салаға қосқан үлесіңіз шәкірттеріңізге тек химия саласын терең түсініп қана қоймай, химияға деген қызығушылығын оятып, болашақ мамандарды тәрбиелеуге ықпал етті.

Сіздің білім мен ғылым жолындағы адал еңбегіңіз бен шәкірттерге берген мол тәліміңіз ешқашан ұмытылмайды. Өміріңізді білім саласына арнап, болашақ ұрпақтың білім көкжиегін кеңейтуге қосқан үлесіңіз зор. Сіздің химия саласына сіңірген еңбегіңіз бен ғылым жолындағы қолжеткізген жетістіктеріңіз бүкіл ғылыми қауым мен шәкірттеріңіз үшін аса құнды. Химия саласын терең игеру жолында сіздің біліміңіз бен ұстаздық шеберлігіңіз көптеген шәкірттердің болашақ өміріне бағыт-бағдар берді.

Сіздің жинақтаған ғылыми және педагогикалық тәжірибеңіз, зерттеу еңбектеріңіз сізді өз салаңыздың нағыз білгірі, ұстаздық жолдың шын шебері етті. Сіздің ұстаздық жолыңыз тек білім беру саласында ғана емес, сонымен қатар жас мамандарды тәрбиелеуде, ғылыми-зерттеу жұмыстарын дамытуда да баға жетпес үлес қосқандығыңызбен ерекшеленеді. Сіздің ұлағатты ұстаздық еңбегіңізді жоғары бағалаймыз.

Сіз көптеген ұрпаққа сапалы білім беріп, олардың үлкен өмір жолына қадам басуына септігіңізді тигіздіңіз. Шәкірттеріңізге білім нәрін сусындатып қана қоймай, оларды адамгершілікке, жауапкершілікке және еңбекқорлыққа тәрбиеледіңіз. Бүгінгі таңда көптеген шәкірттеріңіз сізден алған білімдерін өмірде пайдаланып, сізге деген шексіз алғысын білдіріп жүр.

Қуанышты мерейтойыңызбен ұжымының атынан ізгі көңілден құттықтай отырып, мықты денсаулық, ұзақ ғұмыр, отбасыңызға баянды бақыт, шығармашылық еңбек, алдағы істеріңізге сәттілік тілейміз. Әрдайым шәкірттеріңіздің ыстық ықыласына бөленіп, толағай табыстарға жете беруіңізге тілектеспіз! Сіздің есіміңіз химия саласының дамуына қосқан үлесіңізбен бірге еңбегіңіз бен есіміңіз мәңгілік ел есінде болары сөзсіз.

60 ЛЕТ В УНИВЕРСИТЕТЕ

Западно-Казахстанской университет имени Махамбета Утемисова отметил 85-летний юбилей Маргариты Владимировны Чечётко, одного из самых выдающихся педагогов.

В стенах Университета Западно-Казахстанского имени Махамбета Утемисова состоялось торжественное мероприятие, посвященное юбилею заслуженного педагога, доцента ОП «Иностранный язык: два иностранных языка» Маргариты Владимировны Чечётко. В этом году она отмечает не только 85-летие со дня рождения, но и 60-летие трудовой деятельности в стенах нашего университета. Собравшиеся гости имели возможность не только поздравить юбиляра, но и окунуться в богатую историю её профессионального и жизненного пути. Маргарита Владимировна, в свою очередь, поделилась воспоминаниями, продемонстрировала презентацию о своей жизни и прочитала свои стихи.

Путь в науку и образовании

Маргарита Владимировна Чечётко посвятила свою жизнь науке и педагогике. Окончив Саратовский педагогический институт по специальности «Русская литература, русский язык, английский язык», она продолжила свое обучение в аспирантуре МГУ им. Ломоносова и в 1980 году защитила кандидатскую диссертацию по творчеству Джейн Остен. С тех пор её научные интересы были сосредоточены на сравнительном исследовании литературных явлений и истории литературы стран Западной Европы, Америки и Австралии.

На протяжении 27 лет Маргарита Владимировна возглавляла кафедру, активно руководила дипломными и магистерскими работами студентов, организовывала и публиковала научные сборники и статьи. Её научные труды высоко ценятся как в университете, так и за его пределами.

Вклад в культуру и воспитание

Кроме преподавательской и научной деятельности, Маргарита Владимировна вела активную общественную работу. Она была одним из инициаторов создания университетского театра и на протяжении многих лет руководила студенческими театрами «Вещие Сёстры» и «Эхо». Работая над проектом «Играем и учимся», она исследует возможности использования драматизации в обучении литературе.

Юбилар также активно участвует в городских и областных культурных мероприятиях, консультирует ученический театр школы №1 и регулярно публикует статьи в местных СМИ на темы культуры и краеведения.

Признание и награды

За свои заслуги в области педагогики и культуры Маргарита Владимировна неоднократно награждалась почетными грамотами и медалями, включая медаль «Ветеран труда» и звание «Отличник народного образования Казахской ССР».

Культурная программа

Мероприятие завершилось культурной программой, подготовленной студентами образовательной программы «Иностранный язык: два иностранных языка». Юные артисты выразили своё уважение и признательность учителю, чья преданность профессии и любви к литературе вдохновляет и наставляет новые поколения.

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті өзінің 60 жасын атап өткен Асхат Хамитұлы Жұмағалиевті құттықтады. Мерейтой иесі өмірінің жиырма жылдан астам уақытын жоғарғы білім беруге арнады.

Асхат Жұмағалиев – тәжірибелі жаттықтырушы ретінде жауапкершілігі жоғары, білікті оқытушы ретінде студент жастарға тәлімді тәрбие бере алатын ұстаз. Ол еңбек жолында талай жетістіктерге жетіп, 2006 жылдың қыркүйек айынан бастап М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің педагогика факультеті, дене тәрбиесі кафедрасының аға оқытушысы және «Үстел теннисі» спорт үйірмесінің жаттықтырушысы қызметін атқаруда.

БІЛІКТІ ҰСТАЗДЫҢ 60 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕЙТОЙЫ

Шәкірттері қала, облыс, Республика жарыстарында жүлдегер атанып, бірнеше рет жетістіктерге қолжеткізді. Тұрақты түрде жарыстарға, х а л ы қ а р а л ы қ ж ө н е республикалық конференциялар мен спартакиадаларға қатысып, республикалық деңгейде нәтиже көрсетті. А.Х.Джумағалиев университетімізде үстелді теннистен спорттық сауықтыру секция жұмыстарын жүргізеді. Университетте өткізілетін барлық спорттық іс-шаралардың өтуіне студенттерді дайындап, команда жинап ұйымдастырады.

Соңғы жетістіктерін атап айтқанда, Батыс аймақтық жоғары оқу орындарының студент жастары арасында «Студенттік спорттық лига» бағдарламасы бойынша «Үстел теннисі» спортынан бірінші орын иеленді. РОО «Федерация настольного тенниса» Нұрсұлтан

қаласында өткен Қазақстан Республикасының ЖОО арасында студенттер лигасының финалдық жарысына қатысып жүлделі екінші орын иеленді. Асхат Хамитұлы «Үстел теннисі» бойынша спорттық үйірмеге жауапты болып табылады, әртүрлі жарыстардың жүлдегері. Асхат Хамитұлы Батыс Қазақстан облысының Атырау қаласындағы жоғары оқу орындары арасында үстел теннисінен Қазақстанның студенттік спорт лигасының өңірлік жарыстарына қатысты. Университет студенттерінің ішінен 6 адамнан тұратын команда қатысып, 1-ші орынға ие болды. Нұрсұлтан қаласында үстел теннисінен Қазақстанның республикалық студенттік спорт лигасының финалына шығып, 2-ші орынға ие болды. Аткаған еңбектері еленіп, Қазақстан Республикасының ғылым және

жоғары білім министрлігінің «Құрмет грамотасымен» (Астана, 2024 ж.) марапатталды.

Асхат Хамитұлының педагогикалық табысты қызметінің нәтижесі әдістемелік құралдар, ғылыми мақалалар, электрондық оқулықтар дайындау болып табылады. Өз әріптестері мен университет студенттері әрқашан құрметтейді. Ұжым ортасында беделді, адамгершілігі мол, мінезі ашық, жас мамандарға көмектесіп отырады.

Құрметті Асхат Хамитұлы, сізді келіп жеткен өмірдің айтулы белесі – 60 жас туған күніңізбен құттықтаймыз. Қоғам мен адамзат алдындағы өлшеусіз еңбектеріңізді ескере отырып, Сізге өскелең ұрпақ тәрбиелеудегі өрелі жұмыстар және еңбек жолыңызда абыройлы істеріңізге толымды табыс тілейміз, ғылыми жолыңыз тек

өрлеу мен өсуге бастасын. Әрқашан шәкірттеріңіздің құрметі мен махаббатына бөленіңіз, шығармашылық ізденістер,

ғылыми жаңалықтарыңыз арта берсін, деніңізге саулық, отбасыңызға амандық, ісіңізге сәттілік тілейміз!

Проблемы низкого уровня финансовой грамотности молодежи в Казахстане – это недостаток базовых знаний о финансах. Например, молодые люди не обладают базовыми знаниями о том, как правильно составлять и управлять личным бюджетом, как работают проценты по кредитам и депозитам, какие существуют финансовые продукты и как ими пользоваться. Часто не умение планировать свои доходы и расходы, приводит к отсутствию сбережений

стало уделяться пристальное внимание. Партией «Аманат» инициирован проект «Қарызсыз қоғам» направлен для повышения финансовой грамотности граждан и в первую очередь молодежи.

Так, в своем ежегодном послании 2 сентября 2024 года, Президент К.Токаев в 9-м пункте отметил: «Правительству совместно с финансовыми регуляторами необходимо внедрить в школах и вузах образовательные программы по основам

городе Атырау на базе Атырауского университета им. Х.Досмухамедова. От ЗКУ им.М.Утемисова эти курсы прошла к.э.н., ст. преподаватель ОП Бизнес, управление и туризм Нафиза Шамакова, которая по окончании курса так же получила сертификат тренера по обучению основам финансовой грамотности.

Курс проходил по следующим ключевым направлениям:

- понимание доходов и расходов;
- сбережения и накопления;
- использование банковских продуктов;
- кредиты и управление долгами;
- основы инвестирования;
- финансовое планирование на будущее;
- развитие критического мышления в финансовых вопросах.

На курсах, помимо теоретической части, активно осуждались аспекты и способы повышения финансовой грамотности среди молодежи. Это:

- введение образовательных программ и курсов, то есть введение в школьные и университетские программы курсов по

методического материала является Университет Нархоз.

Группой преподавателей ЗКУ им.М.Утемисова, ведущих финансовые дисциплины, согласно информационного письма РГУ «Комитет высшего и послевузовского образования Министерства науки и высшего образования РК», разработан план мероприятий по внедрению основ финансовой грамотности для молодежи, который включает цикл мероприятий как для школьников, так и для студентов экономических и неэкономических специальностей ЗКУ им.М.Утемисова. В данный план входят: проведение образовательных лекций и семинаров, Дней финансовой грамотности, Проведение интерактивных воркшопов (обучающее мероприятие, в котором упор делается на практическую работу) и мастер-классов, проведение Международной олимпиады по основам финансовой безопасности, организация конкурсов и челленджей, распространение информационных материалов, проведение различных игр и конкурсов.

Уровень финансовой грамотности среди молодежи Казахстана привела к серьезным проблемам, оказавших влияние на экономическое будущее республики. Недостаток знаний и навыков в управлении личными финансами часто приводит к накоплению долгов, высокой закредитованности, неправильному использованию кредитных продуктов, недостаточным сбережениям и низкому уровню инвестиционной активности.

Повышение финансовой грамотности – залог финансового благосостояния

и финансовой подушки безопасности в случае непредвиденных обстоятельств. А также:

- высокая склонность к потребительскому поведению и долгам - чрезмерное использование кредитных продуктов, необдуманные траты и непонимание долговых обязательств;
- отсутствие культуры инвестирования - низкий уровень инвестиционной активности (низкая неосведомленность о возможности инвестирования в виде приобретения акций, облигаций, взаимных фондов и других финансовых инструментов), страх и недоверие к инвестициям;
- уязвимость к финансовым мошенничествам вследствие отсутствия знаний о финансовой безопасности, неумение отличать достоверную информацию от мошеннических предложений;
- ограниченный доступ к качественным образовательным ресурсам;
- низкий уровень цифровой финансовой грамотности.

Таким образом, проблемы финансовой безграмотности молодежи в Казахстане требуют комплексного подхода, включающего образовательные инициативы, информационные кампании и меры поддержки со стороны государства, учебных заведений и финансовых организаций. Только совместные усилия могут способствовать формированию финансового грамотного поколения, готового к экономическим вызовам будущего.

В настоящее время данной проблеме

финансовой грамотности и цифровой гигиены. Это усилит иммунитет казахстанцев к разного рода мошенническим схемам. Всем уполномоченным органам требуется принять решительные меры противодействия мошенничеству и сопутствующим правонарушениям, от которых страдают добросовестные граждане».

В июле текущего года в г.Астана прошел первый обучающий курс по основам финансовой грамотности, с участием Министра просвещения РК - Г.Б.Бейсембаева, Министра науки и высшего образования РК - Нурбека Саясата, М.Е. Абылкасымовой - председателя Агентства по регулированию и развитию финансового рынка РК, мажилисменов, а также представителей 20 крупных национальных и региональных ВУЗов страны, колледжей и школ страны.

На данных курсах были подготовлены первые тренеры для реализации Концепции развития финансового мониторинга, утвержденного Указом Президента РК от 6 октября 2022 года №1038 по внедрению курсов по финансовой безопасности в учебно-воспитательный процесс в образовательных учреждениях всех уровней, начиная со средней школы, заканчивая послевузовское образование. Это был первый этап начала реализации политика страны по финансовой грамотности.

Вторым этапом по подготовке тренеров было проведение таких курсов по регионам.

26-28 августа 2024 года такие курсы прошли для западного региона страны, в

финансовой грамотности, проведение онлайн-курсов, видеоуроков, вебинаров, которые также являются хорошими способами обучения;

- совместно с банковской системой разработка и совершенствование приложений для управления финансами - использование мобильных приложений для учета доходов и расходов, планирования бюджета и отслеживания финансовых целей;

- активное проведение интерактивных игр и симуляций, означающее развитие навыков управления финансами через игровые симуляторы, которые позволяют молодежи экспериментировать с финансовыми решениями в безопасной среде;

- расширение информационных кампаний и проведение различных олимпиад, конкурсов, направленных на повышение осведомленности о финансовых вопросах.

В целях реализации Концепции и Правительственной программы во всех образовательных учреждениях вводится курс по «Финансовой грамотности» как обязательный компонент. Разработчиком

Кроме того, разработана учебная программа по «Основам финансовой грамотности» для студентов, которая включает такие ключевые темы, касающиеся, в первую очередь, финансовой безопасности: основы противодействия легализации доходов, полученных преступным путем, основы противодействия финансированию терроризма, личная финансовая безопасность. Цифровая гигиена, ловушки со способами легкого заработка для молодежи и подростков, мошенничество, финансовые пирамиды.

Формирование финансовой грамотности среди молодежи только поможет ей принимать обоснованные решения при управлении личными финансами, правильно планировать бюджет, сбережения, инвестирование, использование кредитов и долгов, избегать долговых проблем и достигать финансовых целей в будущем.

Н.Г. ШАМАКОВА,
к.э.н., ст. преподаватель ОП Бизнес,
управление и туризм

жылғадай, өткінші баспалдақтай байланыс қызметін атқаратын – осындай қосалқы бейнелер.

Сондай қарапайым халық арасынан шыққан бейненің бірі – Қажымұхан. Шалқар көлінің шабағын талшық қылып өскен, табан еті көң, маңдай тері сор осы бір қарабайыр шаруаны біз трилогияның алғашқы қос кітабынан білеміз. Табиғат ризығы, көлдің балығын да қызғыштай қорып, өзен сағасын темір тормен буып тастаған бай тұқымның озбырлығына кектенер әңгіменің тұсында: «Қойды да серке бастайды, бізге де бастайын азамат керек» (І т., 164 б.), - деп шерменде жүрген қара сирақ Қажымұханның бойындағы үміт шырағы қандай. Әбдірахман Әйтиевтің қатысуымен жарлы-жақыбай бас біріктіріп, көлге қадалған қиянат қазығын қағып тастаған күннен бастап, қайратына мінген көнтері қазақты Жымпиты үкіметін тірек тұтып тұрған Шұғыл шеңгелі жылдар бойы бір уыс қылып келіп еді. Біз кейін осы кісімен үлкен жолдың бойында жүздесеміз. Өз жотасын тапқан құба жолдың үсті. Дүкенші Бәйес оны балықшылар артелінің бастығы деп таныстыра алады енді. Қажымұқанға бұл олқы лауазым емес. Жұрт көзінетүспес үшін, із жасырып, әдейі тұз іздеп шыққан жолаушы боп тілдеседі. Ал, шынында, көптің көңілін көншітемін деп, бір аманат жетегімен келе жатыр. Шалқар балығына кедей-кепшік жаңа ғана иелік ете бастағанында, бұрын билеп-төстеп қалған бай тұқымның тегеуріні қайтадан тықсырып барады. Әбдірахман Әйтиевтің лебізінен Қажымұхан әділет сөзін естіп еді. Осынау қысыл-таяң шақта озбырлық пен әділетсіздікке қарсы сол Әбдірахманнан құпия түрде тағы да қуат алып қайтпақ. Романда Қажымұхан характерін

кездесуде айласы мен қара күш, қайраты қатар көрінеді. Ақ пен қараны танып болмаған қуғыншы баланың елірме қылығын да кек тұтып жатқан жоқ. Ақ байталды аударып алды да, тіл қатпастан жөнімен кете барды... Жұрт әдетте Мәмбетті өзімсініп еске алады. Ел аузында аңызға айналған: жазушының «Көп жыл өткен соң» романындағы әйгілі қарақшы Құныскерей есімін естігендегі сұсты, үрейлі ой мен Мәмбет есімін естігендегі жайдары жымыстың арасы жер мен көктей. «Алды дауыл, арты өрт», «Әй Мәмбет! Сенің ісіңнің бәрі білгенге жыр, білмегенге сыр-ау», «Жоқ бұл өте аз Мәкең. Кәдімгі Шойқара Мәкең»... - Нұрым көкірегімен бір түрлі іш тартып айтылатын осынау жолдардың жөні бөлек. Құныскерей туралы бұлай ешкім айта алмас еді. Мәмбет аты құлағына шалынғанда қасапшы Пазылдың да тырысқан қабағы жазылып жүре береді. Ауыл үйдің арасындағы қыз-келіншек, жеңгелерімен қыран күлкіге батырар әзіл оспағын шежіре қып жырлап беруге бар. Мәмбеттің өткірлігі – өзгелерге қарағанда өрісі де кең. Өмірдің ащы соры оны үлкен қарсылықтарға о бастан, тым өріден дайындап алып келген. Жасынан мал бағып, тек табиғаттың, дала тағдырының қатал сыны ғана құрыштай илеп, қынаптан суырған жоқ. Сахара шеңберінен шығып та Мәмбет талай сұмдықты көрген. Шойқара мүсін қаққы-қасіреттің таңбасын тізіп отыр. Шомбыл дене талай тауқыметті көтерген. Қанталаған қарашық қилы-қилы шаңдауыт, бұрқаған құм борасынды өткерген. Әділетсіздігін алдына тартып, Лұқпан болыстың екі аяғын бір етікке тыққан сонау он алтыншы жыл, ақ байталдың дауы бір мезгіл оны өз

«АҚ ЖАЙЫҚ» ТРИЛОГИЯСЫНДАҒЫ ХАЛЫҚТЫҚ БЕЙНЕЛЕР

Жазушының суреткерлік даралығын тек шығарма тілінен сөйлем құрылымынан, баяндау ерекшелігінен іздеу аздық етеді. Қаламгердің әдебиетке әкелген жаңалығы, ең алдымен, образ бен оның суреттелу тереңдігімен, кейіпкердің тың адамдық әлемімен, арман-мұратымен анықталады. ХХ ғасырдағы қазақ әдебиетінің дара тұлғаларының бірі – Хамза Есенжанов шығармашылығының кейбір стильдік қырлары туралы сөз болғанда, алдымен туындыларының тақырыптық сабақтастығы көзге түседі. «Ақ Жайық» трилогиясында сонау азамат соғысының (1918-1919) Батыс Қазақстандағы сұсты, сұрапыл жылдарының шындығы суреттелсе, «Көп жыл өткен соң» романында азамат соғысы аяқталғаннан кейінгі халық шаруашылығын қалпына келтірудің соңғы кезеңі мен бірінші бесжылдық жоспардың қабылдану қарсаңындағы Орал өңірінің шежіресі баяндалса, «Ағайынды Жүнісовтер» (Жүнісовтер трагедиясы) романында Орал қаласы мен Батыс Қазақстан облысындағы азамат соғысынан кейінгі коллективтендіру жылдарының өмір шындығын бейнелеп береді. Тұтастай алғанда Ақ Жайық өңірінің қайталанбас ғажайып бейнесін, өңір тіршілігін, сол өлкенің шежірелі тарихын әдебиетке әкелді. Мұны қаламгердің суреткерлік дүниетанымымен, азаматтық ұстанымымен және туған жерге деген ерен сүйіспеншілігімен байланыстырамыз. Сондықтан да жазушы Х.Есенжанов туындыларының стильдік ерекшелігі дегенде, алдымен тақырып бірлігінің көзге түсуі заңды. Бес кітаптан тұратын: «Төңкеріс үстінде», «Шындалу», «Тар кезең», «Көп жыл өткен соң», «Жүнісовтер трагедиясы» бұлар Жайық, Шалқар, Аңқаты, Жымпиты, Орал туралы эпопея Жайықтың Ақ Жайық өңірінің шежіресі, Жайық сазы, Жайық жыры. Жалпы айта кететін жай – көрнекті әдебиетші ғалым Мекерия Атымовтың айтуынша – осы аталған романдардың бәрі айналып келгенде ХХ ғасырдағы таптық көзқарас, большевиктік идеология тұрғысында жазылған дүниелер. Бүгінгі көзқараспен қарағанда, әрине, ондағы ұнамсыз кейіпкерлер ұнамды, ал ұнамды дегендері ұнамсыз болып шығуы мүмкін. Бірақ сол заманның шындығы ретінде Х.Есенжанов шығармалары кешегі дәуірдің куәлігі болып қалатыны сөзсіз. Тарихи романдарда заман шындығын тек тарихи жеке тұлғалар ғана танытпайды, - дейді белгілі әдебиет сыншысы З.Серікқалиев. Өнер туындысы үшін адамдар алалығы жоқ бәрін тең зерттейді. Әрқайсысын өз тірлік-тынысымен, өз ортасымен, қайшылық құбылысымен, іс-әрекетімен, арман-үмітімен заман биігінен қарамақ. Өмір өзгерісінде алатын әркімнің өз орнын, әлеуметтік шындығын салмақтап беретін көркемдік өлшем дейіміз осы. «Ақ Жайық» трилогиясында (6 бөлім, 50 тарау, 182 эпизод) кейіпкерлер көп. Осы кішігірім кейіпкерлер арқылы «Ақ Жайық» трилогиясының сапасын көтеруге тырысқан. Эпизодтық рольдердің де өз шамасына қарай көтеретін жүгі, жеткізетін тынысы болады. Қадес те, Сүлеймен де кесек әрекетімен көрінбегенімен, қосақ арасында бос жүрген жоқ. Бұлар – эпизодтық қосалқы бейнелер. Шығарманың негізгі салмағын көтеретін олар емес. Кең құлашты эпикалық туындыларда жетекші тұлғалардың тірлік-тынысын ашуда, оқиға мен оқиғаны, адамдар мен адамдарды жалғастыруда жіптіктей созылып, тарам-тарам

ашатын кульминациялық түйін – Тереңсай түбегінде астыртын ұйымдастырылған Шаруалар съезі. Бұл-оның көзін ашып, көкірегінде нұр құйған ұмытылмас бір жиын. Большевиктер съезді жұмбақ қылып, жіптігін білдірмей, жасырын өткізуінің өзі Қажымұхан үшін жатқан хикая. Ойламаған жерден қолына орақұстатып, пішен шаптырып қойған пендеге алғашында түсінбей өкпелегенмен, кейін қармақ салған балаларша елеусіз Хакімдер көрініп, бұқа айдаған бесеубет малшының кейпімен Әбдірахмандар жеткенде Қажымұханның жүрегі жарылып кете жаздады. Еңсесін енді-енді көтеріп, төңірегінде көз сала бастаған бұйығы тірлік -езілген, жаншылған қарапайым қауымның ортақ ел мүддесін бұлай көк аспанның астында терезесі тең отырып әңгіме еткеніне дән риза. Қажымұхан құлағы естіп, көзімен көргеннің бәрін зердесіне түйіп алуға бар. Өйткені, артында ертең елге оралғанда аузына қарайтын дүйім жұрты тұр. Революциялық тарихи кесек оқиғалар тұсында революциялық идеяны ту қылып ұстаған жеке тарихи тұлғалар-жұртшылықты өз бітімі, табиғатына қарай әрекетке тартатын қозғаушы құдірет көзі тәрізді. Мұндай өмірдің ұлы дүрмегінде ізгілік пен зұлымдық, адамгершілік пен айуандық ешқашан бейтарап қала алмайды. Ендеше өз шығармасында адамдардың қай тобын, қай категориясын бейнелеп отыр – бұл жазушының қалауы. Қажымұханды толғантар мәселе қарабасы емес, ортақ мүдде. Өзінен өзгенің тіршілігіне араласып кеткенде де ізгілік ісі үшін күйбеңдеп, жаны тыныштық таппайды. Жаңа сана дейтініңіздің бір ұшқыны, міне, дәл осы Қажымұхандардан тараған.

«Тар кезең» романында қарапайым халық арасынан шыққан тағы бір кейіпкер мінез-құлығы содырлау, алғыр, адуын жігіт – Мәмбет Оразбайұлы. Ауыл-аймақты, бүкіл болысты шулатып жүретін бір бет, әділет жолын қуған, ізгілік мүддесін көксеген осынау қайратты қыр жігітінің қырғидай тиетіні – кедей-кепшікті сүліктей сорып жатқан бір-болыстар, ауыл байлары, шонжарлар. Күрлен байдың сәйгүлік ақ байталын ұрда-жық бақаншыларының астынан аударып мініп, тірі пендеге қимас қасиетті шақшасына қысастық жасағанда ол тек бағзы бірде қорлығы өткен ескі кектің жарасы, намыс жетегімен ғана жүрген жоқ. Мәмбет теңсіздік сырын да сезеді. Байлықты тақымдап, кешігіп болса да өз мүдделестерінің бір есесін қайтармақ. Талдырмаш, жасаң кезінде қайрат-күшін көрсете алмай, іштей опынып кеткен кекті жүрек бірінші дүниежүзілік соғыстың ащы шындығын өз басынан кешіріп, окоп жұмысынан қазақ даласына қашып келе жатқан бетінде өткен өкініштің орнын толтырып отыр. «Артыман қуушы болма. Шақшаңды ұрлап алғаным жоқ, қолыңнан алдым. Бұл ақын шыққан мүлік емес» деп әлдебір зергердің ұлыққа тартқан сыйлығын байдың бетіне салық қылуы – баяғыда қондырмай, қорлайтын сөз айтып едің, соның есесі осы деген жеке бас өштестігінен анағұрлым тереңірек. Мәмбет кімге қалай тізе батыру керектігін біледі. Кішігірім қазнаны сіңіріп кетіп малданаын дейтін ұсақ есептен де аулақ. Күрлен байға қыр көрсетіп, құдіретін аңғартты да, ерінің қолынан алғанын жұбайына табыс етіп тартып отырды. Артынан дүрлігіп, қуғыншылар сойыл сілтеген бетпе-бет

елінен де бездірген. Оң құлақтың қалқан шеміршегінде қалған кетік-табыра Кирилловта кеткен ежелгі кектің куәсі. Біз Мәмбет өмірі мен қысымшылдыққа қарсы ыза-көрінісін бірте-бірте кеңірек біле бастаймыз. Бір кітаптың ішінде, сұмдық оқиға ағымында көрініп, Мәмбет характері өзінің бел-белесіне жеткен. Аласапыран кезеңнің алақұйын кейіпкері аумалы-төкпелі, қым-қуат мінез құбылысымен, дәл бассын, жазым бассын, қалай болғанда да әйтеуір кіжініп бірдеңе тындыру керек жерде ғана бұрқап көріне алады. Басқа жерде Мәмбет нағыз Мәмбет емес. Ал ондай орта, ондай жағдай енді туар ма, тумас па, - ол жазушыға ғана аян. «Шабамыз, қырамыз, жоямыз» дейтін өктем қылық тек Мәмбет көкірегінен шыға алады. Бұл – соның табиғаты. Бір адамның мінез көрінісіне орай революция жағындағы бүкіл характерді бір қайшымен қию – шығарманың қадір-қасиетін өділ танығандық болып табылмайды. Қоғамдық күштер қатынасы Мәмбетті үлкен азаматтық істердің басында ту тіккен тарихи кесек тұлға аренасына шығара алған жоқ. Мәмбеттің өз бойына шақ бар құдіреті бадырайып көрінер қоғамдық қолайлы жағдайды жазушы хандық саясатын өшкерелейтін халық қарсылығы тұсынан тауып отыр. Мәмбет – өз заманының талай қайшылығын дарытқан, адасып жүріп ақыры өмірдегі өз ұясын, қонысын тапқан сахара қазағының бірі. Оның оқушысын ойлантар, бұралаң өткен өмір жолы сәл дәуірдің аласапыран дүлейі, ащы шындығынан туып жатырғанын зерттеушілердің барлығы да баса көрсетеді.

Ж.Ж. ШАЙЕКЕНОВ,
М.Өтемісов атындағы БҚУ доценті,
филология ғылымының кандидаты

«Ғибрат бар ізінде тектілердің...»

20 қыркүйек күні Ақжайық ауданы, Алмалы ауылында «Ғибрат бар ізінде тектілердің...» атты танымдық конференциясы өткен болатын. Облыстың Ақжайық ауданы Алмалы ауылында өткен танымдық конференция осылай аталды. Ғибраты мол кездесуде Орал, Атырау өлкетанушылары басқосты. Соңына әшпес із қалдырған өлкеге танымал Жұбан елінің біртуар тұлғалары Құрақ Бектұрғанов, Қайыр Бектұрғанов, Амангелді Құрақов және Қанаш Иманбаевтің есімдері ардақталды. Аталған танымдық конференцияны елге танымал ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі Сағынтай Бейсенғалиев жүргізді.

Бұл игі іс ауылдың мәдени ошағы кітапхана төрінен орын алған «Рухани мұра» бөлмесінің ашылуымен басталды. «Рухани бөлмеде» Ақжайықтың аманатқа адал тектілері Құрақ Бектұрғанов, Қайыр Бектұрғанов, Амангелді Құрақов және Қанаш Иманбаевтің өнегелі өмірінен естеліктер мен фотосуреттер, олардың тұтынған заттары мен бұйымдары, кітаптары қойылған. Асыл ерлердің рухани шежіресі сақталған кішігірім музей іспеттес бөлменің ашылу салтанатына облысқа белгілі айтыскер ақын Мейірман Шәкеев өзінің жыр-шашуын арнады. Өлке тарихында өзіндік орны бар тұлғалардың өмірі мен шығармашылығы хақында конференцияға арнайы шақырылғын өлкетанушылар тұщымды баяндамалар жасады. Атап айтқанда, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі, Атырау облыстық бас редакторлар клубының төрағасы, «Дендер» газетінің бас редакторы Амантурлин Жанай Исламғалиұлы «Бектұрған ұрпағының өнегелі ісі», М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің профессоры, филология ғылымдарының кандидаты, доцент Мүтиев Зейнолла Жақсылықұлы «Талант тұлғасы, жазушылық даралығы» (Қайыр Бектұрғанов прозасының ерекшелігі туралы), өлкетану жанащысы, Жұбантанушы Елеубайқызы Үзілдік «Тектілік жалғасы», Күлетова Әсима Жанұзаққызы «Алашына жеткізген Махамбеттің күйлерін», сонымен бірге онлайн режимде Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі, танымал жазушы, журналист Шамұратова Жадыра Ғазизқызы «Тектілікке тағзым» аталатын баяндамаларында басқосу тақырыбына сай ұлы тұлғалардың өнегелі өмірлерінен сыр шертіп,

кейінгі ұрпаққа үлгі боларлық азаматтық қасиеттерінің түп-төркініне терең бойлады. Мәселен, атадан балаға (Бектұрған – Тәшкен – Дінмұхамбет – Құрақ) аманат боп сақталып, бүгінге жеткен қазақтың ержүрек ақыны, жыр сұңқары Махамбет Өтемісұлының қабірін көрсеткен Бектұрғанов Құрақ Дінмұхамедұлы (1909-1985) есімін қалайша ұлықтамасқа, тіпті әр қазақ оған борыштар десек, артық айтпаған болармыз. Ал Махамбеттің жеті күйі болатын болса, соның төртеуін («Ақтабан», «Жайық асу», «Исатайдың Ақтабаны-ай», «Шілтерлі терезе») осы күнге жеткізген Қанаш Иманбаев туралы не білеміз? Конференцияда сөз алған текті тұлғалар ұрпақтары, көз көрген замандастары Құрақ ақсақалдың адами-имани қасиеттері туралы көп айтса, Амангелді Құрақовтың шаруашылық басқарудағы ерен еңбектері мен жазушылық қыры туралы да ой бөлісті. Мәскеудегі аспирантураны ауылдағы мұғалімдік қызметке айырбастап, Жымпитыдағы қазіргі Қадыр Мырза Әли атындағы мектепте үш жыл бала оқытып, ұстаздық жолды таңдаған Қайыр Бектұрғановтың кейіннен ЖОО-да ұзақ жылдар жоғары математикадан сабақ бере жүріп, өз стилін тапқан үлкен жазушыға айналуы хақында жасалған баяндамада әдемі, әсерлі айтылды.

Ақжайық ауданы әкімінің орынбасары Мажитова Ләйлім Исатайқызы ақ жаулықты аналарды ардақтап, Қайыр Бектұрғановтың жары Бектұрғанова Надежда Жұбайқызы, Амангелді Құрақовтың зайыбы Жұмалиева

Заида Тынысқызына шапан жауып, ақ жаулық сыйлады. Басқосу әсерлі, жылы лебізбен аяқталды.

Аты белгілі болып қалған Атамекен ауылындағы «Жерұйық» музейіне экскурсияны осы музейдің шырақшысы Жәнібек Әбілпейісов жасады. Ғасырлар куәсіндей көне ғимаратты сақтап қалып, өзі жәдігер жинап, аудандағы киелі жерлердің картасын жасап, белгілі тұлғалардың портреттерін салдырған азамат ел тарихын тоқтаусыз айтады, тұнып тұрған шежіре деуге де болады. Қайыр Бектұрғанов шығармаларын зерттеймін деген құштарлығымды Надежда Жұбайқызы қолдап, ақ батасын беріп, сенім білдірді.

Айнұр ҚҰЛБАЕВА,
М. Өтемісов атындағы БҚУ қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 1-курс магистранты, қайыртанушы

Білім әлеміне – ашық жүрекпен

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті физика-математика факультетінің 1-курс студенттері үшін көпшілік күткен күн – студенттік өмірге қадам басу күні де келіп жетті. Толқу, үреймен олар өмірлерінің жаңа кезеңінің табалдырығын аттап, ғылым әлеміне қызықты сапарға аттанды.

«MASQUERADE NIGHT WITH FIZMAT» атты мерекелік іс-шара студенттердің өміріндегі ерекше оқиғаға айналды. 1-курс студенттеріне тәрбие жұмысы және жастар саясаты департаментінің директоры Ешимова Жанбота Есенғалиқызы, факультет деканы Абулқасова Дина Бақытжанқызы оқуда сәттілік, алға қойған мақсаттарына табандылық пен жарқын студенттік өмір тілеп жігерлі сөздер айтты.

Дәстүр бойынша жиын көңілді сайыстармен, қызықты викториналармен және жалынды билермен ұласты. 1-курс студенттері факультеттің білім беру бағдарламалары туралы сұрақтарға мақтанышпен жауап беру арқылы өздерінің ынта-жігерлері мен шығармашылық қабілеттерін көрсетті.

Биылғы жылы іс-шара жаңа форматқа ие болды. Студенттер өздерінің армандары мен болашаққа жоспарларын көрсететін бейне презентация жасады. Бұл 1-курс студенттеріне бір-бірімен жақынырақ танысуға және топтың бірлігін нығайтуға мүмкіндік берді.

Студенттік бастама жай ғана салтанатты рәсім емес, бұл физика-математика факультеті студенттерінің үлкен қауымдастығына енудің символы. Бұл қауымдастық сергек интеллектуалды атмосферамен, оқуға шығармашылық көзқараспен және ғылымның құпиясын ашуға деген сарқылмас құштарлықпен ерекшеленеді.

1-курс студенттерін қиын, бірақ қызықты жол күтіп тұр. Оларды қызықты дәрістер, қызықты практикалық сабақтар, ғылыми конференциялар мен шығармашылық

байқаулар күтіп тұр. Физика-математика факультеті оларға осы жолда көмектесуге, білім әлемінің есігін ашып, әрбір студенттің өз мүмкіндіктерін жүзеге асыруға көмектесуге дайын.

Оқу жылы жарқын, жаңа жаңалықтар мен табыстарға толы болсын!

Ж. ИКСЕБАЕВА,
физика-математика факультеті деканының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары

20 қыркүйек күні Батыс Қазақстан облысы Қазақстан халқы Ассамблеясының Достық үйінде БҚО Мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының қолдауымен өзге этнос өкілдерінің қатысуымен «Достығы шалқыған шаңырақ» атты облыстық байқауы өтті.

Байқаудың негізгі мақсаты – мемлекеттік тілдің мәртебесін көтеру, этносаралық бірлік пен келісімді нығайту, мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейту, қазақ тілінің этносаралық қарым-қатынас тілі ретіндегі рөлін күшейту, мемлекеттік тілді меңгерген жастарды, белсенді азаматтарды ынталандыру, ұлттық құндылықтарды дәріптеу. Жарысқа облысымыздың аудандары мен Орал қаласы бойынша этнобірлестіктердің мүшелерінен он төрт өтініш келіп түсті.

Аталмыш байқау «Жұлдызды сәт», «Ой ұшқыны», «Өнерлі өрге жүзер» сынды үш бөлімнен тұрды. Бірінші кезеңде байқауға қатысушы үміткерлер өзін-өзі ауызша және өлең түрінде таныстырса, екінші бөлімде экранда көрсетілген ұяшықтың біреуін таңдап, ашылған тақырыпта (қазақтың өнер және әдебиет саласындағы көрнекті тұлғалары және Қазақстанның дамуына үлес қосқан көрнекті қоғам, мемлекет қайраткерлері туралы) мемлекеттік тілде ой толғады. Ал «Өнерлі өрге жүзер»

бөлімінде үміткерлер ән, би, көркем сөз оқу, актерлық шеберлік, аспапта ойнау, т.б.

бағытта өз өнерлерін ортаға салды. Байқау нәтижесі бойынша бірінші

орынды Жаһанша Досмұхамедов атындағы жоғары педагогикалық колледжінің студенті Жакупов Илхам (ұлты өзбек), екінші орынды Қанай ауылдық мектеп-бөбекжай-балабақша кешенінің ағатәлімгері Жакиева Рамиля (ұлты башқұрт), үшінші орынды Махамбет Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенті Шерстянкина Татьяна Владимировна (ұлты орыс) иеленіп, бағалы сыйлықтармен марапатталды. Сондай-ақ М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің қос бірдей студенті Лысенков Виктор Владимирович, Рыжков Диас Викторович алғыс хат және ынталандыру сыйлықтарына ие болды. Аталған студенттерді байқауға даярлаған М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің аға оқытушысы, магистр, Қырғызстан Республикасының Бішкек университетінің аспиранты Алмағанбетова Наталья. 27 жылдық жұмыс өтілі бар Наталья Александровнаның айтуы бойынша, өзі де кезінде осындай сайыстарға қатысып, жүлдегер атанған.

Ол қазіргі таңда университетте қазақ және орыс тілдерінен студенттерге дәріс беріп, шәкірттер даярлап, мемлекеттік тілді дамыту мен насихаттауға, тіл саясатын Қазақстан халқының Ассамблеясы арқылы дәріптеуге үлес қосып жүрген еліміздің қайраткер қыздарының бірі.

ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің қолдауымен ҚР Ұлттық академиялық кітапханасының ұйымдастыруымен 20 қыркүйек күні жыл сайын дәстүрлі түрде өтетін – «KitapTime – 2024» III жалпы республикалық кітап фестивалі өңіріміздегі Жұбан Молдағалиев атындағы Батыс Қазақстан облыстық әмбебап ғылыми кітапханасында жалғасын тапты. Фестивальдің ашылу салтанатына Батыс Қазақстан облысының мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасы басшысының орынбасары Медхат Қамбетов, сонымен қатар Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі, «Алаш» әдеби сыйлығының иегері, Орал қаласының құрметті азаматы Айтқали Нәріков, ардагер-ұстаз, Қазақстан Республикасы Білім беру ісінің құрметті қызметкері Қырымжан Жақыпова сөз алып қатысып, жастарды кітап оқуға шақырды.

Бұқара қауымға қазыналы кітаптарды насихаттауға арналған іс-шараға өңіріміздің басқа да білім беру ошақтарымен қатар, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттері де қатысқан болатын. Атаулы іс-шараның мақсаты – кітапты насихаттау, кітап пен оқуға деген қызығушылықты қолдау, қоғамның интеллектуалды әлеуеті мен мәдени құндылықтарын кітап оқуға тарту, көркем әдебиетке деген құштарлығын ояту, өскелең ұрпақтың рухани-адамгершілік білімін

арттыру болып табылады. Фестиваль аясында түрлі-түсті кітап көрмелері мен кітап жәрмеңкесі, буккроссинг алаңы кітаптармен алмасты. Кітап оқуды кеңінен насихаттау, рухани, интеллектуалдық даму

жолында жастарды ынталандыру және мәдени құндылықтарымызды халыққа жеткізу мақсатында оздырылған іс-шараға жүзден астам оқырман қатысты. Ұйымдастырушылар тарапынан әр

оқу орнының жетекшілеріне алғыс хат ұсынылды.

А.С. АХАНОВА,
Филология факультетінің тәрбие ісі жөніндегі декан орынбасары

«KitapTime - 2024»

«Жан әлеміне саяхат»

12 қыркүйек күні Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің 209-шы жастар лайф бөлімшесінде тәрбие бөлімінің психолог маманы Назерке Хамитқызының ұйымдастыруымен «Жан әлеміне саяхат» атты трансформациялық ойын өткізілді.

Бұл психологиялық ойынның басты мақсаты – қатысушыларға өз ішкі жан дүниесіне терең үңілуге, санасы мен ойларын талдап, өмірлік мақсаттарын анықтауға көмектесу. Сонымен қатар ойын барысында адам өзіне маңызды сұрақтарға жауап тауып, психологиялық тұрғыдан өзін-өзі түсінуге мүмкіндік алды. Қатысушылар өздерінің психологиялық жай-күйлерін жақсартуға бағытталған түрлі жаттығулар орындап, ойыннан мол тәжірибе жинақтады. Іс-шараға университеттің белсенді жастары қатысып, өз уақыттарын тиімді өткізді. Бұл ойын студенттердің өзін-өзі тану және психологиялық күйін реттеу бағытында ерекше әсер қалдырды. Мұндай іс-шаралар жастардың жан дүниесін байытып, тұлғалық дамуына ықпал етеді.

«ҚАЗАҚША QUIZ» облыстық зияткерлік сайысы

25 қыркүйек күні Батыс Қазақстан облысының мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының қолдауымен «ҚАЗАҚША QUIZ» облыстық зияткерлік сайысы өткізілді.

Зияткерлік сайысқа М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ұжымынан «МАНАМБЕТ jastary», Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің ұжымынан «Жәңгір хан ұрпақтары», Орал қаласының мектепке дейінгі ұйымдарының қызметкерлерінен «BEST», Орал қаласының жалпы орта білім беру мектептерінің мұғалімдерінен «Ақ тау», Орал қаласының техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының мұғалімдерінен «Жалын», «Сұңқар» құрама командалары қатысты.

Байқаудың негізгі мақсаты – мемлекеттік тілдің мәртебесін көтеру, мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейту, мемлекеттің негізін құраушы жастардың бойына ұлттық идеяны қалыптастыру, зияткерлік сайысы арқылы жас педагогтарды ұжымда жұмыс жасау, зияткерлік әлеуетін көтеру, талантты, білімді жас мамандарды қолдаудың бағытында ұйымдастырылды.

Ұлтымыздың рухани байлығы ана тіліміз арқылы ұлттық идеологияны жастар санасына сіңдіру, ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелеу елдің ертеңі үшін

маңызды қадамдардың бірі болмақ. Осы тұрғыдан келсек, ұлттық идея, ұлттық және елдік, мемлекетшілдік, тұтастық, ар-иман сынды құндылықтардың маңызын жас ұрпақ санасына сіңіріп, қалыптастыратын педагогтар екені ақиқат. Бұл жолда елдік сезімі мен рухани күш-жігері жалынды жас педагогтардың қоғамның дамуына қосар үлесі зор.

Байқау «сұрақ-жауап», «таныс әуен», «кино», «суреттер сөйлейді», «көзқарас», «тілім-тынысым», «бәс» сынды жеті бөлімнен тұрды. Байқау нәтижесі бойынша бірінші орынды М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ұжымынан құралған «МАНАМБЕТ jastary», екінші орынды Орал қаласының жалпы орта білім беру мектептерінің мұғалімдерінен құралған «Ақ тау» командалары иеленіп, бағалы сыйлықтармен марапатталды. Ал қалған командаларға да алғыс хаттар табысталып, естелік сыйлықтар берілді.

Тіл дегеніміз – тәуелсіз халық мәдениеті мен дәстүрінің көзі. Көп тілді білу – заман талабы. Ел мен елді, халық пен халықты байланыстырушы құрал – тіл. Қыркүйек айының бесі күні «Филология» факультеті және «Ruh team» оқырмандар клубы бірлесіп, Абдурахман Серікұлымен «Speaking club» өткізді.

Тіл білу - мүмкіндіктер әлемінің кілті

Кездесу тіл үйренудің лайфхактары; АҚШ-та білім алу; Саяхат жасау; Ағылшын тілін меңгерудің тиімді жолдары секілді бөлімдерді құрады. Басқосу барысында студенттер қазақ, ағылшын және неміс тілдерінде сұрақтарын қойып, көкейдегі сауалдарына жауап таба алды. Кездесуден кейінгі әсерімен филология факультетінің 2-курс студенті Сыдихова Зауреш Нұрбулатқызы былай бөлісті: «Абдурахман Серікұлы саяхаттаған Америка, Франция, Польша, Германия сынды елдерде басынан өткен қызықты сәттермен қоса, мәдени шок, яғни өзге мемлекеттің өмір салты, мәдениеті, т.с.с нәрселердің қазақ халқының менталитетінен айырмашылығы бар екендігіне қысқаша тоқталып кетті. Ағылшын тілін үйренудегі қызықтар мен қиындықтар, шетелде оқу, «Work & Travel» бағдарламасы, т.б. тақырыпта өрбіген Speaking club өте еркін форматта әрі қызықты өтті». Кездесу соңында ағылшын тіліне қызығатын ерік-жігерлері мол жастарды Speaking club-қа қатысуға шақырды. Осылайша, бұл кездесу естелік фотосурет пен филология факультетінің студенттік деканы Рану Русланқызының Абдурахман Серікұлына деген алғыс хатын табыстауымен аяқталды.

Айару БЕЙБІТҚЫЗЫ,
Қта-21

Тәжірибелік семинарда өзекті тақырыптар

13 қыркүйек күні тіл айлығы шеңберінде «Тәжірибе алаңы: тіл, әдістеме, нәтиже» кешенді іс-шараларды ұйымдастыру аясында «Қазақ тілі мен әдебиеті пәндері бойынша смарт білім беру: әдістемелер мен технологиялар ресурсы» тақырыбындағы облыстық семинар өтті. М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің филология факультетінің ұйымдастыруымен және Батыс Қазақстан облысының мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының, БҚО Білім басқармасының әдістемелік орталығының қолдауымен өткен семинардың мақсаты – болашақ филолог мамандарға инновациялық оқыту туралы әдістемелік көмек көрсету, қазақ тілін интерактивті оқыту мәселелері, қазақ тілін ана тілі және екінші тіл ретінде оқытылуы, пән бойынша берілетін білімнің мазмұнын саралау, тәжірибелік жұмыстарды талқылау.

Семинарға филология факультетінің қазақ тілі мен әдебиеті БББ 4-курс студенттері қатысты. Тәжірибелік семинарға М.Өтемісов атындағы БҚУ ғалымдары және облыстың үздік педагогтары спикер ретінде шақырылып, қазіргі өзекті тақырыптар бойынша баяндамалар жасап, тәжірибелерімен бөлісті. Атап айтсақ, «ABYROI SCHOOL» 3-филиалының директоры Дуйсмағанбетова Алима Мұратқызы «Заманауи оқу әдістемесіндегі педагогикалық дизайн», М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті «Тіл мен әдебиет мұғалімдерін дайындау» білім беру бағдарламасының аға оқытушысы, философия докторы (PhD) Жұмашева Кәмшат Берікқызы «Мектеп оқушыларын ғылыми жобаларға дайындау: қадамдық нұсқаулық және тиімді әдістемелер», облыстық дарынды балаларға арналған С.Сейфуллин атындағы мамандандырылған мектеп-лицей-интернатының қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің жоғары санатты мұғалімі, педагог-шебер Байжиева Ақерке Орынқызы мен педагог-модератор Таскенова Айымгүл Оралқызы «Білім беру саласында смарт технологияларды пайдалану тиімділігі» тақырыптарындағы баяндамаларын, шеберлік сағаттарын ұсынып, студенттерге, яғни болашақ мамандарға

тәжірибелік бағытта жұмыстар жүргізді.

Ақерке Орынқызы оқушылардың кітап оқуға құштарлықтарын арттыру мақсатында қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында қолданып жүрген өзінің әдіс-тәсілдері, сондай-ақ «Бірге оқиық», «Білгенге маржан» атты авторлық айдарларымен бөлісіп, «Жасасын, қателік!» ұранының мәнісін ашып, студенттердің білім қоржындарын пайдалы ақпараттармен толықтырса, тәлімгер жас маман Айымгүл Оралқызы еңбек жолында кездескен қиындықтарды айтып, оларды шешуге септігін тигізген смарт технологияларды практика жүзінде көрсетті.

Семинарға қатысушы студенттер тарапынан кері байланыс белсенді түрде болды. Студенттер өздерінің көкейіндегі сұрақтарын қойып, тәжірибелі мектеп мұғалімдері сұрақтарға жауап беріп, кейбір мәселелерге қатысты ойларымен бөлісті. Әсіресе, шеберлік сағаты кезінде қазіргі қазақ тілі мен әдебиеті оқулықтарының жағдайы, инновациялық әдіс-тәсілдерді тиімді қолдану, нәтижеге бағытталған іс-әрекеттер, оқушыларды ғылыми жобаларға даярлау, т.б. мәселелер кеңінен талқылады. Семинар соңында қатысушыларға сертификаттар табыс етілді.

Студенттер үшін ұйымдастырылған экскурсия

11 қыркүйек күні Тарих, экономика және құқық факультетінің Бизнес басқару және туризм білім беру бағдарламасының 1-3 курс студенттері және кураторлар А.Б.Егзалиева мен О.В.Черемухинаның ұйымдастыруымен «Қазақстан халқы тілдері» күніне орай Достық үйі ғимаратында орналасқан 14 этномәдени бірлестіктердің салт-дәстүрлері, тарихы, белгілі тұлғалардың еңбек жолдары туралы ауқымды экскурсия оздырылды.

Экскурсияны этномәдени бірлестіктердің ұйымдастыру бөлімінің басшысы Давлетова Вероника Утепбергеновна жүргізді. Студенттер экскурсия барысында өздерінің қызығушылықтарын білдіріп, сұрақтарын қойып, болашақта мәдени бірлестік бойынша оздырылатын іс-шараларға ерікті ретінде қатысуға ниет білдірді.

Жаңа орта! Жаңа ой!

2024 жылдың 13 қыркүйегінде М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттік ректоры Қуатов Дархан Әнуарбекұлы университеттің белсенді жастарына өзін-өзі басқару ұйымының мүшелерімен және жаңа құрылған клубтарды таныстырды.

Бұл кездесу барысында студенттер ұйымының алдағы жоспарлары, мақсаттары және университеттегі жастардың рөлін нығайтуға арналған жобалар талқыланды. Жаңа клубтар өз қызметтері туралы ақпарат беріп, белсенді студенттермен бірлесе жұмыс істеу мүмкіндіктерін ұсынды. Басқосу студенттердің бір-бірімен тәжірибе алмасуына, жаңа бастамаларды қолдауға бағытталған жемісті іс-шара болды.

Университетпен танысу

Жаңа оқу жылында оқуға түскен бірінші курс студенттеріне арналған М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан Университетін арнайы таныстыру рәсімі өтті. Бұл іс-шара бірінші курс студенттерін университеттегі ішкі және сыртқы тәртіп ережелерімен, сондай-ақ студент ретіндегі құқықтары мен міндеттерін таныстыруға бағытталды.

Тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор Мерген Сүлейменов университет қабырғасында белгіленген мінез-құлық нормаларын сақтаудың маңыздылығын атап өтіп, оның студенттердің академиялық және әлеуметтік дамуының негізі болып табылатынын айтты. Сонымен қатар ол университеттегі қоғамдық және мәдени өмірге белсенді қатысудың маңыздылығына назар аударды. Жастар саясаты және жастар ісі жөніндегі департамент директоры Жанбота Ешімова студенттік құрмет кодексінің мәні мен маңызы туралы толығырақ баяндады. Кездесу барысында кодекс негіздері түсіндіріліп, академиялық адалдықты сақтау, өзара құрметтеу және университет қауымдастығының өміріне белсенді қатысу туралы ұсыныстар берілді. Бұл іс-шара бірінші курс студенттерінің университет ортасына сәтті кіруіне бағытталған алғашқы қадам болды.

2016 жылы қаңтардың 30-ынан бастап шығады-Издается с 30 января 2016 года

Газет – халықтың көзі, құлағы һәм тілі.

Ахмет Байтұрсынұлы

ЖУРНАЛИСТ

№7 (72), қыркүйек 2024 жыл

(Journalist)

Баубек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

Құндылық

ЖЫРАУЛАР
ЖЫРЫН
ЗЕРДЕЛЕУШІ

Әдебиеттанушы ғалым **Қабиболла Сыдиықұлы Сыдиықов** бар саналы ғұмырын қазақтың сөз өнерін зерделеуге, ғасырлар шаңы жапқан ауыз әдебиеті үлгілерін іздеуге, жинауға, жариялауға, Батыс Қазақстан өлкесінің әдеби-мәдени мұраларын зерттеуге бағыштаған. Қабиболла Сыдиықұлы - ғылыми-әдеби еңбегі, азаматтық өмір жолы өзінен кейінгілерге өнеге, халық қазынасының даналық тағылымдарын ел игілігіне айналдыру мұратына алдыңғы аға буын зерттеушілер әулетіне шын мәнінде ізбасар-сүйеніш бола білген, тып-тыныш тындырған ісі замандастарын қуантар ырысты қалам иелерінің бірі. М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты қабырғасында, мұрағат қорларында өткізген берекелі ізденістер Қабиболла Сыдиықұлының қаламына қуат дарытқан, мұраттас талай әріптестеріне нар жүгін көтертер көмбе көзін о бастан біржола тиянақтап ашып берген. Әдебиеттанушы ғалым ел аузынан халқымыздың әдеби, мәдени мұраларын жинастырушы мақсатымен зерттеуші ретінде өлсін-өлсін қайталап ат ізін салған Орал, Ақтөбе, Маңғыстау, Тарбағатай, Зайсан, Қарақалпақ өңірлері сапарларының игілігі өз алдына, Ғылым академиясының ғалым жетекшілік еткен арнаулы экспедициялары - Өзбекстан, Тәжікстан, Түрікменстан, Атырау, Маңғыстау аймағы сыйлаған қисапсыз әдеби һәм өнер қазынасы ауыз әдебиетінің бұған дейін көпшілігімізге ортақ рухани ордаларға беймағлұм қыруар нұсқалары, шөжірелер мен тарихи деректер, ән-күйлер, жыраулар әуендері, ақындық үлгілер ұлттық мәдениет тарихына қатысты деректерге қол жеткізеді.

Ғалым Қабиболла Сыдиықұлының сан алуан зерттеу очерктері «Қазақ әдебиеті тарихының мәселелері», «Ерте дәуірдегі қазақ әдебиеті», «Қазақ фольклоры мен әдебиет шығармаларының текстологиялық зерттелуі», «ХХ ғасыр басындағы қазақ әдебиеті» сияқты іргелі еңбектерге, он екі томдық Қазақ энциклопедиясы басылымдарына енген. Зерттеуші құрастырған, тірнектеп түпнұсқаларын қалпына келтірген, алғысөздерін жазған «Ақберен», Сәттігүл ақынның «Тоқсан толғауы», «Ой толғау», Махамбет өлеңдерінің 1989 жылғы басылымы («Ереуіл атқа ер салмай»), Қашағанның «Топан», Мұрат, Қашаған, Насихат мұраларының бір томдығы («Алқаласа әлеумет»), Кердері Әбубәкір жинақтарының орны бөлекті даусыз. Демек, тағдыры, заманы басқа ақын-жыраулардың шын жоқтаушысы, жанашыры бола білген әдебиеттанушы ғалымның, әсіресе, рухани байлықты жинастыру, зерттеу, насихаттау саласындағы өлшеусіз үлесі әр кездерде лайықты бағаланып жатуы, сөйкесінше халық жүрегінде қаттаулы көмбе көздерін ашып, ата-бабалар арман-үмітін, даналық тағылымдарын ғасырдан-ғасырға жалғастыра ақындық қадір-қасиеттерді қалтқысыз тануда, ел ырысына айналдыруда мейлінше абыройлы іс тындырып үлгерген Қабиболла Сыдиықұлын ұлтымыздың мәдениет тарихына өзі туралы да салиқалы сөз жазған ғалым деуіміз әбден заңды. Олай болса, Қабиболла Сыдиықұлы - ғылыми ізденіс жұмысын тер төге беріле жүргізуші, әдебиеттану саласы бойынша толық айқындалмаған қандай да бір ғылыми мәселенің түбірін қопара ақырына жеткізе зерттеумен айналысқан, соның нәтижесінде мәселенің шешімін тауып, бұрын беймәлім жаңа мәліметтерді анықтап, жаңа тұжырымдар кешенін ұсына білген толық мағынасындағы зерттеуші. Қабиболла Сыдиықұлы - әдебиеттанушы ғалым ретінде көркем әдебиетті кәсіби деңгейде күллі адамзат мәдениеті контекстінде зерттеген маман. Ғалым көркем

шығарманы әдебиет тарихы мен теориясы тұрғысынан зерттеумен айналысып, оның артықшылықтары мен кемшіліктерін, негізгі ерекшеліктерін саралаған. Ғалым - әдебиеттанушы ретінде әдеби шығармалар мен әдеби құбылыстарды зерттеумен, талдаумен және түсіндірумен айналысатын әдебиет саласының бірегей маманы. Ғалым мәтіндерді талдауды, әдеби ағымдар мен стильдерді зерттеуді, жыршы-жыраулардың, ақын-жазушылардың өмірі мен шығармашылығын зерделеуді, әдеби тенденциялар мен мәдени контексттерді талдауды және түсіндіруді толық қамти білген. Ғалым әдеби тақырыптар бойынша сериалды сындар мен сандаған ғылыми очерктер жазған. Нәтижеде ғалым зерттеулері әдеби мұраның құндылығы мен әдебиеттің мәдени дамуға қосқан үлесін тереңірек түсінуге ықпал ете алған. Бір ғажабы, ғалым ағамыз әдеби шығармаларды талдаумен бірге шығармада қолданылатын құрылымды, стилистикалық әдістерді, тақырыптарды, мотивтер мен белгілерді анықтау мақсатында әдеби шығармалардың мәтіндерін кешенді форматта талдай алған. Әдеби ағымдар мен мектептерді зерттей келе, ғалым түрлі әдеби ағымдарды, бағыттар мен мектептерді анықтаған және олардың ерекшеліктері мен әдеби дамуға әсерін елеп-екшеу арқылы әдебиет тарихын толықтыра түскен.

Қаламгерлердің өмір жолын зерттеу арқылы ғалым ақын-жазушылардың өмірі мен өмірбаянын електен, сын тезінен өткізе келе, оның шығармашылығына, әдеби мұраға әсер еткен сыртқы факторларды да зерде сүзгісінен өткізуі таңғалтады. Негізінде ғалым әдеби шығармаларды мәдени, тарихи және әлеуметтік оқиғалар контекстінде талдап, әдебиеттің қоғамды қалай бейнелейтінін және оған сан алуан факторлардың әсерін айқын зерттейді.

Әдебиеттанушы ғалым Қабиболла Сыдиықұлы қазақ әдебиеті тарихының белді тұлғалары Шөлгез (Шалкиіз) Тіленшіұлы (ХVғ.), Абыл (1977-1864 ж.ж.), Махамбет Өтемісұлы, Қалнияз Шопықұлы, Нұрым, Ақтан, Қашаған, Бала Ораз, Мұрын сынды ақын-жыраулардың, Сәбит Дөнентаев, Сұлтанмахмұт Торайғыров, Тұрмағанбет Ізтілеуов, Сәкен Сейфуллин, Ілияс Жансүгіров, Спандияр Көбеев, Әбу Сәрсенбаев және тағы басқа ақын-жазушылардың шығармашылығы хақында соны талдаулар ұсынған. Ғалым Шөлгез мұрасына қатысты сөз алып, ноғайлы дәуірі жырауларынан есімі қазақ, ноғай, қарақалпақ елдеріне таныс сөз зергерінің бірі - Шөлгез. Күні бүгін бізге белгілі болып отырған Шөлгез мұрасы - 760 жол. Оның 500 жолдайы қазақ арасынан, 260 жолдайы ноғайлар арасынан жиналған. Шөлгездің бізге жеткен жырлары түгелдей азаматтық, әлеуметтік лирикаға жатады. Ол өз көңіл-күйін толғайтын бірді-екі толғауларының өзінде де өмір заңдылығын, заман үрдісін қатар суреттей отырады. Жырау «отбасы, ошақ қасының» қарапайым пендешілік халіне айнамай, өзіне дейінгі һәм өз заманындағы қилы-қилы сырларға көз жібереді, өмірде көрген көп жайларын көңіл таразысына салып, қорыта толғайды, көсем көңілмен, өнегелі сөзбен ізгілікке үндейді. Шөлгез шығармаларынан айқын аңғарылатын сыр - оның өлең сөздерінің серпінділігі мен қуаттылығы, мазмұн-мағынасына сай ойлылығы мен құнарлығы, хас шебердің қолынан шыққандай мінсіздігі мен ажарлығы. Шөлгез жырларында философиялық толғаныс, тебіреніс ретінде келетін дидактикалық өнеге-өсиет, мақал-мәтел, ақыл-нақылды шумақтар мол. Жырау өнеге-өсиеттік бірқатар жолдарында өмірден түйген өрісті ойларын Жақсы мен Жаманды салыстыра отырып суреттейді деп сипаттайды. Қазақ жыраулары мұрасынан үзіктер келтіре

дәлелді сөз айтады. Мәселен, **Шөлгез жырау сөзі:** «Құсты жисаң, бүркіт жи, Қыс тоныңды түлкі етер. Бір жақсымен дос болсаң, Азбас-тозбас мүлкі етер. Бір жаманмен дос болсаң, Күндердің күні болғанда, Күллі ғаламға күлкі етер»; «Жапалақ ұшпас жасыл тау, Жақсылардың өзі өлсе де, сөзі сау. Ойлап тұрсам жаманның, Жалаңдаған өз басына тілі жау»; **Қашаубай жырау сөзі:** «Балдай тәтті болмаңыз, Жоғаларсың жұтылып. Удай ащы болмаңыз, тастар сені түкіріп»; **Абыл жырау сөзі:** «Жалғыздық жаман, Жарытып ісі өнбейді. Жарлылық құрысын, Әйтсе де кісі өлмейді. Кәрілік бәрінен де жаман екен, Адамды ұрмай-соқпай кісендейді»; **Нұрым жырау сөзі:** «Қас жүйріктің белгісі, Дуды көрсе, жұлқынған. Айтулы жүйрік мен едім, Салдырмай қамшы, ұмтылған»; «Айтсам, сөзім өтер ме, Ақылсыз туған жаманға? Қайыра қамшы сермеме, Сүйекке біткен шабанға. Екі жақсы дос болса, Бірін-бірі қия алмас, Екі жаман дос болса, Бір мекенге сия алмас»; **Ақтан жырау сөзі:** «Айдыңға үйрек, қаз керек, Сұлуға құшақ, наз керек, Теріге пұшпақ баз керек. Тері жаймай Ақаң не қылсын, Заманға қарай саз керек»; «Қаттылықтың белгісі, Халықтың көңілін көрмеген. Жамандықтың белгісі, Қаумаға басы енбеген... Сұлулықтың белгісі, Көргендер аңсап шөлдеген», т.б.

Қабиболла Сыдиықұлының дәлелді, сенімді әрі иланымды тұжырым-түйіндері жетіп артылады. Бірқатары төмендегіше: «Абыл - бұқара арманын өз шығармаларының өзекті идеясы еткен қазақтың көрнекті ақпа-төкпе суырыпсалма ақындарының бірі»; «Абыл - көне жыраулар дәстүріндегі сөз шебері. Шағын шумақтан құралатын «Сексеннің біз де келдік жетеуіне», «Отырған қарсы алдымда Қаным айым», «Сүйекем сапар шекті сексен бесте», «Арғымақ атта сын болмас» сияқты бірқатар өлеңдерінде, «Естірту» толғауларында өмір және оның мәні, адамның тірліктегі қадір-қасиеті туралы толғанады». Демек, Абыл халық өміріндегі мәнді оқиғаларға назар аударып, елдік пен ерлікті толғап, үстем тап өкілдерін аяусыз шенеген өткір жырларымен халық арасына кең танылған. Бізге мәлімі, өз тұсында М. Әуезов Абылды халық арманын өз шығармаларында бейнелей білген үздік ақын десе, Е.Ысмайлов творчестволық дәстүрлері өз заманындағы ақын, жыршыларды үнемі қызықтырып отырған асқан жүйрік импровизатор ақындардың қатарында атаған-ды. Қ.Жұмалиев қазақ жерінің батыс аймағындағы әдеби ортаның ірі өкілдерінің бірі деп көрсеткен-ді. Ендеше, бұл пікірлер - Абыл туралы айтылған бірден-бір әділ баға. Не болмаса: «Қазақтың ардагер ақыны Махамбеттің өмір жолы халық тарихының елеулі кезеңдерімен тығыз байланысты»; «Әлеуметтік теңсіздікке қарсы қарулы күрестің күшін айқын аңартып, халық санасында өшпестей із қалдырған Исатай, Махамбет бастаған шаруалар көтерілісінің көркем шежіресі Махамбет жырлары. Ел қорғаған жауынгер жыраулар мұрасын мейілінше мол білген Махамбеттің өз өлеңдері де телегей теңіз көп болған деседі. Олардың көбі жұрт жадында қалмаған. Ата жыраудан бала жырауға жетіп, халық санасында сақталып, бізге жеткендері - негізінен көтеріліс туралы өлеңдері»; «Махамбет жырларының жауынгерлік рухы өзге халықтардың еркіндік үшін күрескен ақын-перзенттерімен үндес келеді. Шандор Петефи, Адам Мичкевич, Тарас Шевченко, Салауат Юлаев, Махамбет Өтемісов сияқты күрескер ақындардың арман-мұраттары қандай асқақ еді!» Не болмаса: «Ақтан - өзінен бұрынғы ақын, жыраулар мұрасынан мол сусындап, жырларын тау өзеніндей таскындаптан ақпа ақын»; «Ақтан - терме, толғаулардың шебері. “Аяғына қан түссе, Қарылықтың белгісі», «Мамығын төгіп қаз бен қу», «Біріншіден не жаман?» термелері мақал-мәтелдік, ақыл-нақылдық, фибрат сөздерге бай». Осылайша төкпектете келетін Ақтан термелерінде жақсылық, жамандық, батырлық, ерлік, адамдық, ақиқаттық, палуандық, сұлулық, шешендік, жүйріктік, жалғыздық, өкімдік, төрелік, сақилық ұғымдарына орай өмірден түйген құнарлы ойлары өдемі өрнек тапқан. Ол ойларын ақпа ақынға тән қшапқан аттай сайлаймын, Жанған оттай қаулаймын» деп өзі айтқандай, ағындап, лаулап, нөсерлете беруді өлең жолдары аяғында «белгісі», «не жаман», «көрінер», т.б. сөздерді қайталау арқылы дақпа-дақтап ақындық сын ретінде толғайды. Не болмаса: «Мен - Адайдың Ақтаны, Сөйлесем сөзім тақталы, Бөгесе бөгет бермейтін, Қаратаудың ақпары» сияқты жолдарында әлеуметтің көңіл-күйін барлап, өзінің арқалы жыршы, айтулы жүйрік екенін әсерлі суреттеп, жұртшылық делебесін қоздыра түседі»; «Шамырқанса - көңіл көгі нажағайдай шатырлап, тебіренсе - телегей теңіздей бұрқап, ақ жаңбырдай ақтарылған, «Атыраудың ақығы» атанған ақын, жыраулардың бірі - Нұрым. Ол - Махамбет пен Абыл, Қалнияз бен Шернияз сияқты халық мұратын жырлап өткен көрнекті сөз зергері»; «Нұрым - Қазақстанның батыс аймағындағы батырлар жырын дамыта толғаған дәстүрлі әдеби ортаның ірі өкілі... Нұрым дәуір сырын ұға білген заманының көрнекті ақыны» т.б. Ғалым мұрасынан осы іспетті толымды тұжырымдарды келтіре беруге болар еді.

Қабиболла Сыдиықұлы әдебиеттану саласындағы ғылыми очерктерінің атаулары арқылы да аса талғампаз сөз зергері екенін бірден аңғартады. Мәселен, «Сұңғыла жырау», «Ақпа ақындардың ақсақалы», «Дала дауылпазы», «Жыр жүйрігі», «Арқалы ақын», «Бұқара жыршысы», «Өлең сөздің шебері», «Дауылпаз жыр», «Азамат ақын», «Іргелі ізденіс», «Ғалым-жазушы», «Жас еді ол жырға ғашық», «Жаңа өмір жаршылары», «Сөзге қамшы салдырмай», т.б.

Қысқасы, Қабиболла Сыдиықұлы өз ескерткішін өзінің көзі тірісінде өз қолымен қалаған жан.

Абат ҚЫДЫРШАЕВ,Қазақстан Журналистер одағының мүшесі,
Қазақстан Ұлттық құндылықтар академиясының академигі

ҮСТЕЛ ТЕННИСІ БОЙЫНША ОБЛЫСТЫҚ ТУРНИР

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде үстел теннисінен облыстық турнир өтті. Спорт додасы «Дене тәрбиесі» кафедрасының аға оқытушысы Асхат Хамитұлы Жұмағалиевтің мерейлі 60 жасына орай ұйымдастырылды. Жарысқа облысымыздың жоғары оқу орнының профессор-оқытушылар құрамы мен қызметкерлерінен құралған 6 команда бақ сынады.

Асхат Хамитұлы 2006 жылдың қыркүйек айынан бастап М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің педагогика факультеті, дене тәрбиесі кафедрасының аға оқытушысы және «Үстел теннисі» спорт үйірмесінің жаттықтырушысы қызметін атқаруда. Шәкірттері аталмыш спорт түрінен республикалық, облыстық жарыстардың жеңімпаздары.

Облыстық турнирдің қорытындысы бойынша үздік үштікке Асан Тайманов атындағы №34 мектеп-гимназиясы кірді. Ал күміс жүлде Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетіне бұйырса, Махамбет университеті алтынға ие болды. Бұдан басқа үздік ойыншы анықталып, барлық қатысушыларға бағалы сыйлықтар табысталды.

Тоғызқұмалақ - қазақтың төлтума ойыны

Махамбет университетінде тоғызқұмалақ күні мен 5-ші Дүниежүзілік көшпенділер ойынының өтуіне орай тоғызқұмалақтан турнир өтті. Іс-шараның мақсаты – тоғызқұмалақтан жаппай ойын бойынша Гиннестің рекордын орнату.

Турнирге университеттің 30-дан астам студенттері мен оқытушылары қатысты. Ал Алматы қаласында өткен ауқымды офлайн іс-шарада бір уақытта 5000-ға дейін спортшы ойнады. Тоғызқұмалақ – Орталық Азияның көшпелі халықтары арасында танымал ежелгі зияткерлік ойын, ол логикалық ойлауды, стратегиялық жоспарлауды және зейінді дамытуға көмектеседі. Турнирге қатысушылар мұндай іс-шаралар мәдени мұраны насихаттауға және жастар арасында дәстүрлерді нығайтуға ықпал ететінін атап өтті.

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ МЕКТЕБІНЕ ІРІКТЕУ БАСТАЛДЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына Жолдауында атап өткендей жастарға жан-жақты қолдау көрсету мемлекетіміздің басты міндеттерінің бірі. Сұранысқа ие болып отырған және жоғары білікті мамандардың тапшылығын азайту қажеттігін де атап өтті. Өз саласының шеберіне әрдайым сұраныс болатыны мәлім.

Бүгінде елімізде жастарды барлық салаларда қолдау саясаты жүзеге асырылып, «Дипломмен ауылға», «Алғашқы жұмыс орны», Президенттік жастар кадр резерві, өңірлік кадр резерві сынды бірқатар бағдарламалар еліміздің түкпір-түкпірінде жүзеге асырылып келеді.

Мемлекеттік қызметке кіруде артық кедергілерді жою мақсатында жаңа тәсілдер енгізіліп, жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша мемлекеттік тапсырыс шеңберінде білім беру ұйымдарында оқуды аяқтаған конкурс өткізілместен «Б» корпусының мемлекеттік әкімшілік лауазымдарына орналасу мүмкіндігін беретін оқу нәтижелерінің мәндері GPA 3,33-тен кем болмауы және уәкілетті органмен немесе оның аумақтық бөлімшесімен келісу бойынша орналасу мүмкіндігі қарастырылған. Бұл бастама мемлекеттік қызметке жас білікті мамандарды тартумен қатар, ауылдық, аудандық деңгейдегі кадр тапшылығын жоюына септігін тигізеді. Сондай-ақ Агенттіктің бастамасымен мемлекеттік секторға таланттарды іздеу және тарту бойынша «Жаңа талап» мемлекеттік қызмет мектебі 2018 жылдан бері өз жұмысын жалғастырып келеді.

Мектепке жоғары оқу орнынан кейінгі, жоғары, орта білімнен кейінгі, техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарының түлектері қабылданады. Іріктеу ағымдағы жылдың қазан айында басталады. Қабылдау үшін өздері таңдаған салалық бағыт бойынша эссе жазып, нәтижесіне сәйкес мектепке қабылданады.

Оқыту бағдарламасы мемлекеттік қызметке кіру үшін қажет. Атап айтсақ, стратегиялық ойлау, көшбасшылық, жауаптылық, бастамашылдық, парасаттылық, күйзеліске төзімділік өзін-өзі дамыту, ынтымақтастық және өзара іс-қимыл сияқты құзыреттерді арттыру курстарына бағытталған. Оқытудан кейін, жоғары курс студенттердің өндірістік практикасы аясында өздері таңдаған мемлекеттік органдарда тағылымдама ұйымдастырылады.

Болашақта өз тағдырын мемлекеттік қызметпен байланыстырғысы келетін дарынды, белсенді жастарды болашақта қолдана алатын тәжірибелік дағдыларды алуға шақырамыз.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Батыс Қазақстан облысы бойынша департаменті

Байланыс нөмірі: 50-92-82, 50-02-81

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТУСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан

университеті.

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №KZ27VPY00033105 куәлігі берілген.

Таралымы 800. Тапсырыс №701

РЕДАКТОР: Мейірман ЖАНҒАЗАҚОВ

ТІЛШІЛЕР:

Дильназ АМАНЖАНОВА, Ақерке АҚЫЛБЕКҚЫЗЫ, Зада БАҚТЫҒАЛИ, Айсезім АДІЛХАНОВА, Диана ХАСАН

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды. Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3. тел.: 50-51-48, 51-41-99